

Evropský sociální fond
Praha & EU: Investujeme do vaší budoucnosti

Správní právo a správní řízení

Autor e-learningové opory, anotace a testové báze : © Ing. Jitka Pěkná

Autor učebního textu a cvičných testů : © doc. JUDr. Pavel Mates, CSc.

Učební text je určen pro studenty předmětu 5PR402 Správní právo a správní řízení. Samotný text je rozdělen do 4 hlavních tématických okruhů a tyto okruhy obsahují i cvičné testy. Text vychází především ze zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

První kapitola je zaměřena na pojem správního práva procesního, na působnost správního řádu, na základní zásady činnosti správních orgánů a na zásady správního řízení. Pod pojmem správního práva procesního jsou myšleny předpisy správního práva, které regulují průběh procesů (postupů) před nimi a stanoví působnost správních orgánů a jejich organizaci. Do působnosti správního řádu spadají všechny postupy orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků a jiných orgánů a také právnických a fyzických osob, jestliže vykonávají působnost v oblasti veřejné správy. Základní zásady činnosti správních orgánů jsou vymezeny proto, aby postupy správních orgánů odpovídaly určitým standardům a správa fungovala jako služba veřejnosti a aby sloužily jako důležitá interpretační pravidla pro postupy správních orgánů. Vedle základních zásad činnosti správních orgánů existují ještě speciální zásady, které se uplatňují jen ve správním řízení, tedy onoho postupu, jehož výsledkem je vydání konstitutivního nebo deklaratorního individuálního správního aktu.

Druhá kapitola definuje průběh správního řízení jako proces, v němž dochází k vydávání konkrétních správních aktů, jimiž se zakládají, mění či ruší práva nebo povinnosti individuálně určených subjektů nebo se autoritativně konstatuje existence či neexistence jejich práv nebo povinností, a popisuje procesní instituty a náležitosti, které při správním řízení musí být splněny.

Třetí kapitola je orientována na samotná rozhodnutí, jež jsou vymezována správním řádem jako akty, jimiž správní orgán v určité věci zakládá, mění nebo ruší práva či povinnosti jmenovitě určené osoby nebo v určité věci prohlašuje, že má či nemá právo nebo povinnost, nebo se jím rozhoduje o procesních otázkách. Kapitola zahrnuje v sobě části jako obsah a formu rozhodnutí, opatření proti nečinnosti, zvláštní typy rozhodnutí, řádné opravné prostředky, dozorčí a mimořádné opravné prostředky i exekuci.

Čtvrtá kapitola uzavírá učební text ostatními postupy podle správního řádu. Tyto postupy obsahují postup při vydávání vyjádření, osvědčení, sdělení a provádění ověření, při uzavírání veřejnoprávních smluv, při vydávání opatření obecné povahy a při podání a vyřizování stížnosti.

V *páté kapitole* je uveden přehled doporučené literatury.

Název projektu: Kvalitní vzdělání je efektivní investice do lidského kapitálu – cesta k uplatnění absolventů VŠE na trhu práce; CZ.2.17/3.1.00/32102

Obsah

Úvod	3
Cíl	3
Motivace	3
Návaznost	4
Poučení	4
Kapitola 1 – Správní proces-úvod	4
Kapitola 2 – Správní řízení-obecná část	13
Kapitola 3 – Správní řízení-rozhodnutí	21
Kapitola 4 – Správní řízení-ostatní postupy	30
Kapitola 5 – Zdroje	36
Souhrn	36
Závěr	36
Test	1

Úvod

**Evropský sociální fond
Praha & EU: Investujeme do vaší budoucnosti**

Opora zaměřená na správní proces a průběh správního řízení je určena pro studium kurzu 5PR402 - Správní právo a správní řízení.

Název projektu: Kvalitní vzdělání je efektivní investice do lidského kapitálu – cesta k uplatnění absolventů VŠE na trhu práce; CZ.2.17/3.1.00/32102

Cíl

**Evropský sociální fond
Praha & EU: Investujeme do vaší budoucnosti**

Cílem je seznámit studenta se správním procesem a průběhem správního řízení. V rámci samostudia mají studenti možnost si prohloubit své poznatky. Jejich správné pochopení lze procvíčit na cvičných testech.

Název projektu: Kvalitní vzdělání je efektivní investice do lidského kapitálu – cesta k uplatnění absolventů VŠE na trhu práce; CZ.2.17/3.1.00/32102

Motivace

**Evropský sociální fond
Praha & EU: Investujeme do vaší budoucnosti**

Studiem opory lze získat základní potřebné znalosti o správním procesu a průběhu správního řízení, které jsou využitelné i v praxi.

Název projektu: Kvalitní vzdělání je efektivní investice do lidského kapitálu – cesta k uplatnění absolventů VŠE na trhu práce; CZ.2.17/3.1.00/32102

Návaznost

Evropský sociální fond
Praha & EU: Investujeme do vaší budoucnosti

Předpokladem úspěšného studia je základní orientace v základech práva.

Název projektu: Kvalitní vzdělání je efektivní investice do lidského kapitálu – cesta k uplatnění absolventů VŠE na trhu práce; CZ.2.17/3.1.00/32102

Poučení

Evropský sociální fond
Praha & EU: Investujeme do vaší budoucnosti

Tato opora je průběžně doplňována a aktualizována. Datum poslední aktualizace učebního textu: 1. dubna 2011.

Název projektu: Kvalitní vzdělání je efektivní investice do lidského kapitálu – cesta k uplatnění absolventů VŠE na trhu práce; CZ.2.17/3.1.00/32102

Kapitola 1 – Správní proces-úvod

Správní proces

a) Pojem správního práva procesního

Činnosti, které veřejná správa vykonává, mají značně rozmanitý charakter, což je dáno její vlastní povahou, jakožto výkonné, řídicí a podzákonné činnosti, pokrývající nejrůznější sféry života společnosti.

Tyto její aktivity jsou vykonávány **různými procesy**, které se vyznačují rozdílnou mírou právní regulace, od velmi detailní po značně volnou a nikoli malá část z nich není takto upravena vůbec. Jde o různé řídicí vztahy probíhající uvnitř orgánů veřejné správy a v jejich rámci, vyjádření stanovisek k návrhům právních předpisů, poskytování informací a další. Tyto činnosti nezasahují do práv a povinností subjektů stojících mimo sféru veřejné správy, a proto není nezbytné, aby byly právem upravené, byť na druhé straně nemohou být v rozporu s právem.

Významné jsou ovšem ty **procesy, kterými se realizuje vlastní poslání veřejné správy**, tedy ty, které směřují navenek, vůči jejím adresátům, jimiž jsou fyzické a právnické osoby. Ty pak **musí být upraveny zákonem**, což plyne z článku 2 odst. 3 Ústavy, podle něhož lze státní, resp. veškerou veřejnou moc, uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby stanovenými zákonem. Ústavní soud již vícekrát označil jako protiústavní situaci, kdy by absentoval zákonný podklad, jakož i meze a způsoby uplatňování státní moci (např. nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 14/1996 a sp. zn. Pl. ÚS 11/2000).

Pod **pojmem správního práva procesního** budeme rozumět předpisy správního práva, které regulují průběh procesů (postupů) před nimi a stanoví působnost správních orgánů a jejich organizací. V tomto smyslu sem patří jak předpisy, které se týkají úpravy vydávání správních aktů (aplikace hmotného práva na konkrétní případy), předpisů upravujících provádění kontroly, úpravy vydávání

právních předpisů orgány veřejné správy a další.

Správní právo procesní je jedním ze subsystémů správního práva, jehož druhou stranou je zde právo hmotné, které obsahuje úpravu hmotných práv a povinností. Jejich vzájemný vztah lze vyjádřit tak, že hmotné právo by nemohlo být bez procesní úpravy realizováno, protože oprávnění a povinnosti z něho plynoucí se až na výjimky nerealizují přímo, ale až procesními předpisy upravenou činností správních orgánů.

Jádro právní úpravy správního práva procesního představuje zák. č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, který však nereguluje veškerou materii správního práva procesního. Jeho režim se týká v první řadě vydávání správních aktů, vydávání vyjádření, osvědčení a sdělení, vydávání opatření obecné povahy a uzavírání veřejnoprávních smluv.

Zvláštní procesní úprava platí pro vydávání právních předpisů orgány veřejné správy (zejména obecně závazných vyhlášek a nařízení obcí a krajů), postupy při výkonu kontroly a dozoru, dále pro bezprostřední zásahy a obdobné úkony (uskutečňované policií a jinými veřejnými sbory), vztahy uvnitř veřejné správy, tam, kde je vykonávána působnost mimo sféru veřejné správy, a konečně též na postupy správců daní, práva a povinnosti daňových subjektů a třetích osob, které jim vznikají při správě daní, které se řídí daňovým řádem (zák. č. 280/2009 Sb.).

b) *Působnost správního řádu*

Správní řád je koncipován tak, aby reguloval co možná nejširší okruh procesních vztahů. **Podléhají mu všechny postupy** orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávních celků a jiných orgánů a také právnických a fyzických osob, jestliže vykonávají působnost v oblasti veřejné správy (správní řád pro ně zavádí tzv. legislativní zkratku, když je označuje jako správní orgán).

Výkonným orgány jsou ministerstva a jiné ústřední orgány státní správy (např. Český úřad zeměměřický a katastrální, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, Národní bezpečnostní úřad), tzv. neústřední orgány s celostní působností (např. Generální ředitelství cel, Česká obchodní inspekce, Puncovní úřad), územní odborné orgány (úřady práce, celní úřady, katastrální úřady) a také veřejné sbory, ozbrojené i neozbrojené (Policie České republiky, Vězeňská služba, Hasičský záchranný sbor), pokud vydávají rozhodnutí ve správním řízení nebo jsou dotčenými orgány.

Správní řád se vztahuje rovněž na postup **orgánů územních samosprávních celků**, tj. obcí a krajů (zejména obecních a krajských úřadů, zvláštních orgánů a komisí rady obce, jimž byl svěřen výkon státní správy).

Správními orgány jsou také ty **státní orgány, které nejsou zařazeny mezi ústřední správní orgány, ale správu vykonávají** (např. Rada pro rozhlasové a televizní vysílání) nebo ji **také vykonávají vedle svojí hlavní činnosti** (Česká národní banka), dále to jsou **soudy**, a to v rozsahu, kdy fungují jako správní orgány (např. při jmenování znalců a tlumočnicků).

Konečně sem náleží **fyzické a právnické osoby**, které vykonávají působnost v oblasti veřejné správy, jako např. profesní komory, vysoké školy nebo subjekty zmocněné k autorizaci.

Mezi nejdůležitější, z hlediska vymezení působnosti správního řádu, náleží výraz **postup**. Správní řád neobsahuje totiž pouze úpravu správního řízení, v němž je rozhodováno o konkrétních právech a povinnostech individuálně určených fyzických a právnických osob (adresátů veřejné správy), ale také dalších postupů: při vydávání vyjádření, osvědčení a při ověřování a podávání sdělení, dále při uzavírání veřejnoprávních smluv, vydávání opatření obecné povahy a řešení stížností.

Pozornost je třeba věnovat některým ustanovením správního řádu, která jeho **působnost dále rozšiřují**. Předně podle § 177 odst. 1 správního řádu platí, že základní zásady činnosti správních orgánů (viz o nich dále) se použijí v případě, že zvláštní zákon vylučuje působnost správního řádu, ale sám nemá odpovídající úpravu (např. zák. č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů). Dále platí, že v případě, kdy správní orgán provádí úkony, na které se nevztahují ustanovení o správním řízení, a současně nejde o uzavírání veřejnoprávních smluv ani vydávání opatření obecné povahy, postupuje se podle ustanovení platných pro vydávání vyjádření, osvědčení a sdělení čili části čtvrté správního řádu. Smyslem tohoto ustanovení je, aby i jiné úkony, ať již v současnosti upravené zvláštními předpisy nebo předpisy vydanými v budoucnu, byly vždy podřízeny správnímu řádu a tím byl zajištěn jejich určitý standard.

Působnost správního řádu je rozšiřována i tím, že v případech, kdy podle předpisů vydaných před jeho účinností měly správní orgány vydávat rozhodnutí (a takových stále není málo), aniž však v celém rozsahu řízení upravují, se má postupovat, tam, kde je to nezbytné, podle správního řádu, zejména části druhé, kde je upraveno správní řízení. Obdobě je tomu ohledně postupů podle dříve platných předpisů, jejichž výsledkem nebylo vydání rozhodnutí. Zde budou správní orgány používat ustanovení správního řádu o vydávání vyjádření, osvědčení a sdělení. Opět se zde vytváří předpoklad

k tomu, aby i u těchto starších předpisů byly dodrženy standardy správního řádu, čímž se zajišťuje jednotnost rozhodování, právní jistota předvídatelnost práva. Lze též říci, že tu došlo k nepřímé novelizaci oněch starších zákonů.

Třebaže záměrem tvůrce správního řádu bylo pokud možno minimalizovat tzv. zvláštní úpravy, ne vždy se mu tento záměr zdařil a ze zkušeností víme, že i nadále se budou vyskytovat. Tato situace je řešena principem, který je označován jako **subsidiarita správního řádu**. Správní řád ji vyjadřuje v § 1 odst. 2 tím, že má být použit, jako celek nebo jeho jednotlivé části, jestliže zvláštní zákon nestanoví jinak. Platí tedy, že správní řád se nepoužije, pokud zvláštní zákon obsahuje speciální úpravu, která má přednost, a naopak, použije se vždy, jestliže taková úprava chybí.

Poměr zvláštních zákonů ke správnímu řádu je vyjádřen formulacemi jako: na postupy a řízení se použijí ustanovení správního řádu, pokud tento zákon nestanoví jinak (§ 192 stavebního zákona), nebo nestanoví-li tento zákon jinak, postupuje se v řízení ve věcech upravených tímto zákonem podle obecných předpisů o správním řízení (§ 105 zákona o vysokých školách); v některých zákonech jsou výslovně vyjmenovány postupy (paragrafy), na které se správní řád neuplatní (např. § 183 školského zákona). Zvláštní úprava bývá různě rozsáhlá, resp. podrobná, obvykle jde o dílčí odchylky. Zcela je pak použití správního řádu vyloučeno ve věcech správy daní, kde je samostatná komplexní úprava (viz zák. č. 280/2009 Sb., daňový řád).

Negativně je působnost správního řádu stanovena tím, že jej nelze použít na úkony občanskoprávní, obchodněprávní a pracovněprávní a dále na vztahy mezi orgány téhož územního samosprávného celku (obce, kraje), pokud se týče výkonu samostatné působnosti (půjde např. o vztahy mezi starostou a radou obce, který může podle § 105 zákona o obcích pozastavit usnesení rady obce, má-li za to, že je nesprávné) (§ 1 odst. 3 správního řádu).

Správní řád se **nevztahuje** na bezprostřední zásahy příslušníků veřejných sborů, což je dáno povahou těchto činností, které nemohou probíhat podle přesně stanovených procesních pravidel, neplatí též pro řídicí procesy uskutečňované v rámci nadřízenosti a podřízenosti, vzhledem k tomu, že zde nejde o výkon působnosti v oblasti veřejné správy a konečně se neuplatňuje také na vydávání právních předpisů ústředními či územními správními orgány (nařízení vlády, vyhlášek ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy, právních předpisů územních odborných orgánů a vyhlášek a nařízení obcí a krajů).

c) *Základní zásady činnosti správních orgánů*

Základní zásady vycházejí z různých principů, které jsou obsaženy v právních předpisech, judikatuře, dokumentech Evropské unie a dalších pramenech a jejich posláním je zajistit, aby postupy správních orgánů odpovídaly určitým standardům, správa fungovala jako služba veřejnosti, a slouží též jako důležitá interpretační pravidla pro postupy správních orgánů jak podle správního řádu, tak i jiných procesních předpisů.

Základní zásady platí nejen pro správní řízení v užším slova smyslu, tedy na vydávání konkrétních správních aktů, ale na veškeré další postupy podle správního řádu, tedy i na vydávání vyjádření, osvědčení a sdělení, uzavírání veřejnoprávních smluv i vydávání opatření obecné povahy. Vzhledem k zásadě obsažené v § 177 odst. 1 správního řádu („Základní zásady činnosti správních orgánů uvedené v § 2 až 8 se použijí při výkonu veřejné správy i v případech, kdy zvláštní zákon stanoví, že se správní řád nepoužije, ale sám úpravu odpovídající těmto zásadám neobsahuje“) mají univerzální platnost. Základní zásady se tedy budou používat např. při vyřizování disciplinárních deliktů příslušníků bezpečnostních sborů, členů tzv. profesních komor nebo studentů vysokých škol.

Výchozí je **zásada legality**, zákonnosti, která je vyjádřena v § 2 odst. 1 tak, že správní orgány postupují v souladu se zákony a ostatními právními předpisy, jakož i mezinárodními smlouvami, které jsou součástí našeho právního řádu. Správní orgány jsou tedy vázány jak ústavními, tak běžnými zákony, jakož i podzákonnými právními předpisy (nařízeními vlády, vyhláškami ministerstev a jiných správních úřadů, ať státní správy, tak samosprávy) a musí postupovat podle mezinárodních smluv, které jsou součástí právního řádu. Jedná se podle článku 10 Ústavy o vyhlášené mezinárodní smlouvě, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána (tyto smlouvy mají aplikační přednost před naší vnitrostátní úpravou).

Princip legality je pak realizován na řadě míst správního řádu. Tak např. ve výrokové části rozhodnutí musí být mezi jiným uvedeno, podle jakých právních předpisů bylo rozhodnuto, důvodem ke zrušení správního rozhodnutí v odvolacím řízení (řízení o rozkladu) je skutečnost, že toto bylo vydáno v rozporu s právními předpisy, v přezkumném řízení jsou z moci úřední přezkoumávána pravomocná rozhodnutí v případě, kdy lze důvodně pochybovat o tom, že rozhodnutí je v souladu s právními předpisy, z úřední moci lze přezkoumávat, jsou-li veřejnoprávní smlouvy v souladu

s právními předpisy, pokud by rozhodnutí vydal orgán, který není podle zákona věcně příslušný, což má to za následek jeho nulitu atd.

Druhou zásadou je **zákaz zneužití pravomoci a správního uvážení** či též nesprávného použití správního uvážení (tzv. omezené diskrece). Podle § 2 odst. 2 správního řádu může správní orgán uplatňovat svoji pravomoc pouze k účelům, k nimž mu byla zákonem nebo na základě zákona svěřena a jen v takovém rozsahu, v jakém mu byla pravomoc svěřena.

Tato zásada navazuje na zásadu zákonnosti, vzhledem k tomu, že pouze zákonem je možno určit, v jakých věcech, v jakém rozsahu a jakými způsoby lze vykonávat státní, resp. veškerou veřejnou moc. Správní orgány se tedy smějí pohybovat jen v rozsahu, v němž jim byla pravomoc svěřena a tuto používat pouze ke stanovenému účelu a nemohou si ji měnit. V příslušných zákonech je vyjadřován účel, který jejich přijetím zákonodárce sledoval, a ten musí správní orgány respektovat, zejména tam, kde jim je dána možnost uvážení (např. zda zvolí určitý postup nebo vydají rozhodnutí). Jeho nenaplnění či porušení má za následek vadnost rozhodnutí, což je důvodem k jeho zrušení.

Obě zásady je třeba užívat ve vzájemných souvislostech: v rámci zákonem vymezeného prostoru může správní orgán určit, jak bude v konkrétním případě svoji působnost vykonávat, ale současně účel, k němuž jsou mu určité pravomoci svěřeny, brání tomu, aby tuto pravomoc zneužíval.

Rovněž tyto zásady nalézají svoje vyjádření v některých konkrétních ustanoveních správního řádu. Výslovně je povinnost respektovat zákonem stanovený rozsah a účel působnosti upravena např. v souvislosti s použitím prostředků, jimiž má být zajištěn průběh správního řízení (§ 58). Podle § 77 odst. 1 platí, že jestliže by správní orgán rozhodl ve věci, k níž není věcně příslušný, jednalo by se o rozhodnutí nicotné.

Mezi základní zásady dále náleží povinnost správních orgánů **šetřit práva nabytá v dobré víře**, jakož i **oprávněné zájmy osob**, jichž se činnost správního orgánu dotýká (§ 2 odst. 3). Institut dobré víry patří mezi tzv. neurčité pojmy a lze jej vykládat tak, že v dobré víře jedná ten, kdo je s ohledem ke všem okolnostem oprávněně přesvědčen, že má určité právo, oprávnění. Je na správním orgánu, aby prokazoval, zda tu dobrá víra byla při nabytí práv. Dobrá víra je sice kategorií subjektivní, její existence však může být vyloučena, prokáže-li se, že s ohledem na osobní poměry, znalosti a zkušenosti osoby je zřejmé, že dotyčný nemohl být oprávněně přesvědčen, že nabývá právo. V oblasti správního práva mohou vznikat taková práva především na základě rozhodnutí správního orgánu, a to dokonce i v případě, že rozhodnutí bylo později jako nezákonné zrušeno. Práva v dobré víře lze ovšem nabýt také na základě jiného aktu (vyjádření, potvrzení či osvědčení) a samozřejmě se tak může stát rovněž přímo ze zákona. Povinnost šetřit tato práva je zakotvena např. v § 41 správního řádu, kdy požadavek ochrany těchto práv musí být brán v úvahu v souvislosti s rozhodováním o tom, bude-li požádání o prominutí zameškání úkonu přiznán odkladný účinek, z důvodů ochrany práv nabytých v dobré víře lze vyloučit odkladný účinek odvolání (§ 85) a ochrana práv dobré víře je zdůrazněna také v souvislosti s mimořádnými opravnými prostředky (§ 94).

Šetřeny mají být i oprávněné zájmy dotčených osob. Jedná se tu o takové zájmy, jimž je poskytována ochrana právem, ale dotyčný ještě nemá v dané věci konkrétní subjektivní právo (např. podle § 38 může do spisu nahlížet ten, kdo prokáže právní zájem).

Zásada **přiměřenosti (proporcionality)** je vyjádřena v § 2 odst. 3 tak, že do práv dotčených osob může správní orgán zasahovat pouze v nezbytném rozsahu. Přiměřeným se rozumí takový zásah, kdy prostředek zvolený k dosažení určitého cíle je schopen tohoto cíle dosáhnout a současně co nejméně postihuje práva a zájmy toho, který je postižen, a újma takto způsobená není nepřiměřená vůči sledovanému cíli.

Požadavek proporcionality je typicky uplatňován v souvislosti s exekucí, zejména na nepeněžitá plnění, svoje místo má ovšem i u jiných postupů.

Podle § 2 odst. 4 má správní orgán dbát toho, aby přijaté řešení bylo **v souladu s veřejným zájmem a odpovídalo okolnostem daného případu**. Veřejný zájem je kategorií politickou, resp. právněpolitickou, kterou pro účely právní regulace a fungování správy vymezuje zákonodárce a vláda a na úrovni územních samosprávních celků jejich zastupitelstva, a nikoli veřejná správa sama, jí náleží tento zájem prosazovat. Neexistuje nějaký generální veřejný zájem a samozřejmě ani jeho všeobecně platná legální definice a je-li výslovně konstatován či vymezován, pak vždy pro určitý účel daného zákona. Nelze tedy vyloučit, že může dojít i ke konkurenci různých veřejných zájmů a správní orgán pak musí rozhodnout, kterému z nich dá přednost (např. zájmu na zajištění otevřenosti veřejné správy nebo ochraně práva na soukromí), a je-li to možné, má usilovat o jejich sladění.

Mimo to je veřejný zájem někdy posuzován i vůči zájmům soukromým, případně skupinovým, přičemž neplatí, že by měl mít automaticky přednost. Všeobecně je zastávána zásada, že takový

veřejný zájem musí být důležitý, naléhavý či neopomenutelný.

Rovněž tato zásada je provedena na řadě míst správního řádu. Např. podle § 50 při zajišťování podkladů pro rozhodování musí správní orgán zjistit všechny okolnosti, které jsou důležité pro ochranu veřejného zájmu, a přezkoumat napadené rozhodnutí i mimo body odvolání může správní orgán, vyžaduje-li to veřejný zájem (§ 89).

Další zásadou je zásada **nestrannosti a rovného přístupu a zásada legitimního očekávání**. Správní orgán je povinen dbát toho, aby řešení odpovídalo okolnostem konkrétního případu a při rozhodování skutkově totožných nebo podobných případů nevznikaly neodůvodněné rozdíly (§ 2 odst. 4). Třebaže žádný případ, který má být správními orgány řešen, není nikdy zcela identický s jinými případy a při jeho řešení je třeba vycházet z okolností konkrétního případu (rozhodování je otevřené, nikoli programované), na druhé straně je nutno v záležitostech, které jsou skutkově shodné nebo obdobné, postupovat stejně. Tak se vytváří nezbytná kontinuita rozhodovací praxe a také dává dotčeným osobám právní jistota a naplňuje se jejich legitimní očekávání, že budou-li se chovat určitým způsobem, mohou právem předvídat jistý výsledek. Dodržování těchto principů má svoje místo zejména tam, kde je správnímu orgánu dána možnost uvážení. Svoje rozhodnutí musí vždy řádně odůvodnit (viz § 68 správního řádu) a zvláště podrobně, hodlá-li svoji praxi změnit. Důležité je, aby byla respektována tzv. materiální rovnost, což lze vyjádřit tak, že uvažovat a používat nastavená kritéria je třeba za shodné situace stejně (budou-li např. důvodem změny rozhodnutí u určité fyzické osoby osobní poměry, je třeba je brát v úvahu za stejných podmínek i u dalších osob a naopak). Tato zásada významně souvisí s ústavním principem rovnosti v právech i rovnosti před zákonem, který správní řád výslovně zakotvuje v § 7.

Mezi významné zásady našeho procesního práva vůbec patří **zásada materiální pravdy**. Správní řád ji v § 3 vyslovuje požadavkem, aby správní orgán postupoval, neplyne-li ze zákona něco jiného, tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro zajištění souladu konkrétního úkonu se zásadou legality, proporcionality, ochrany dobré víry a dalších požadavků stanovených v § 2.

Především na správním orgánu je, aby zjišťoval podklady pro rozhodnutí, a v řízení, v němž má být z úřední moci uložena povinnost (příkaz, zákaz, omezení), musí i bez návrhu zjišťovat okolnosti svědčící ve prospěch i neprospěch subjektu, jemuž má být povinnost uložena (§ 50 odst. 2-3 správního řádu). Kvalitativní i kvantitativní stránka určující rozsah, v němž má být zjišťován stav, o němž nejsou pochyby, je vymezena zejména v § 50 odst. 3, podle něhož je správní orgán povinen zjišťovat veškeré okolnosti důležité pro ochranu veřejného zájmu.

Zásada materiální pravdy neznamena, že by správní orgán musel zjišťovat veškeré podklady pro rozhodnutí, ostatně to ani není možné a v úvahu je třeba dbát také zásadu hospodárnosti a rychlosti (procesní ekonomie). Je na něm, aby určil, které důkazy provede a jaké podklady bude brát v úvahu (§ 52 správního řádu), a aby vyloučil důvodné pochybnosti ohledně skutkové stránky věci. Tento postup pak musí objasnit v odůvodnění rozhodnutí.

U některých druhů řízení má dokazování specifika. Tak např. u sporného řízení a řízení o určení právního vztahu (§ 141 a 142 správního řádu) leží hlavní iniciativa při dokazování na účastnících řízení, podle § 150 může být v příkazním řízení jediným podkladem k vydání příkazu kontrolní protokol.

Zakotvení zásady správy, jakožto **služby veřejnosti** (§ 4 správního řádu) odpovídá požadavkům moderního demokratického právního státu. Veřejná správa je zde prezentována jakožto činitel, jehož úkolem je poskytovat adresátům služby. „Sloužit“ má veřejná správa všem dotčeným osobám, tedy účastníkům řízení, svědkům či osobám, které jsou zmíněny v protokolu. Způsoby a formy této služby jsou vyjádřeny např. v § 37, který ukládá správním orgánům, aby byly podatelé nápomocnými v případě, že podání vykazuje vady, nebo v § 38, v němž je stanoven postup pro případ, kdy se s obsahem spisu bude chtít seznámit smyslově postižená osoba.

Součástí zásady veřejné správy jakožto služby veřejnosti je i **poučovací povinnost**, která platí vůči všem dotčeným osobám. Způsob a míra poučení je dána povahou jednak procesního úkonu, jednak poměry dotčené osoby (§ 4 odst. 2). Platí, že čím složitější je úkon, tím zevrubnější by mělo být poučení, větší péči je nutno věnovat osobám s nižším vzděláním, přihlížet by měl správní orgán k tomu, zda je účastník zastupován a kým apod. Poučovací povinnost se týká procesních práv a povinností, není však vyloučeno, že správní orgán poskytne informace také o hmotných právech, přičemž bude třeba respektovat i další základní zásady, zejména rovnosti.

Tato zásada je provedena na řadě míst správního řádu. Např. adresát musí být při uložení písemnosti poučen o následcích, které by mělo nevyzvednutí nebo znemožnění předání poučení

(§ 24), při nahlížení do spisu musí být osoba poučena o následcích porušení povinnosti mlčelivosti (§ 38), zvláště důležité je poučení o opravných prostředcích (§ 68). Specifický případ poučovací povinnosti je upraven v § 4 odst. 3, kde je správnímu orgánu uloženo, aby s dostatečným předstihem dotčené osoby vyrozuměl o úkonu, který učiní, pokud je vyrozumění potřebné k tomu, aby dotyčný mohl hájit svá práva a za podmínky, že to neohrozí účel úkonu. Vyrozumět není třeba, resp. je vyloučeno tam, kde by to ohrozilo účel úkonu, např. výkon exekuce, provedení zajišťovacího úkonu, doručení apod.

Správní orgán je povinen umožnit dotčeným osobám, aby **uplatňovaly svoje práva a oprávněné zájmy** (§ 4 odst. 4). Obsahem této povinnosti je především vytvářet takové podmínky, aby veškeré dotčené osoby nebyly zbaveny svých práv, ani jim nebylo bráněno je uskutečňovat (např. účastníkům řízení musí být dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, navrhnout důkazy a činit návrhy, předvolávat je třeba dotčené osoby tak, aby se dotyčný měl reálnou možnost dostavit se atd.).

Správní řád preferuje **smírné řešení sporů**. Tuto zásadu vyjadřuje § 5 tak, že tam, kde to umožňuje povaha věci, se má správní orgán pokusit o smírné odstranění rozporů bránících řádnému projednání a rozhodnutí této věci. Smírným vyřešením nemá ovšem správní řád na mysli meritorní vyřízení věci (nejde tu tedy o postup upravený v § 141 odst. 8, týkající se uzavření smíru ve sporném řízení, jímž toto řízení končí). Jde tu o spory mezi správními orgány navzájem (např. těmi, které mají vydat rozhodnutí a orgány vydávající tzv. závazné stanovisko podle § 149), které brání tomu, aby daná věc mohla být vyřízena. Správní orgán se však nemusí snažit o smír za všech okolností či za každou cenu, učinit tak má, jestliže to umožňuje povaha věci. Podmínkou rovněž je, že se musí jednat o rozpory bránící tomu, aby věc mohla být řádně projednána a rozhodnuta, tedy bez zbytečných průtahů, hospodárně, při dodržení zásady materiální pravdy atp. Na druhé straně by měl správní orgán usilovat o smírné řešení vždy, jsou-li k tomu zákonem stanovené podmínky. Vyzní-li jeho snaha, nadarmo, musí být přijata taková opatření, případně i mocenské povahy, aby věc mohla být náležitě vyřízena. Takový postup stanoví § 136 odst. 6 pro řešení sporu mezi orgánem, který vede správní řízení, a správním orgánem, který je dotčeným orgánem.

Tradiční zásadou správního řízení je **zásada rychlosti**. Tu vyjadřuje § 6 odst. 1, když ukládá správním orgánům, aby veškeré věci, které jsou v působnosti správního řádu, vyřizovaly bez zbytečných průtahů, a dotčeným osobám se tak včas a řádně dostalo spravedlnosti.

Správní řád proto stanoví, že veškeré úkony mají být vyřizovány bez zbytečného odkladu, a pokud tak nelze učinit, pak v zákonem stanovených lhůtách. Důležité je v tomto směru zejména ustanovení § 71 odst. 2, ukládající, aby rozhodnutí, rozumí se prvoinstanční i o opravném prostředku, bylo zásadně vydáno do 30 dnů od zahájení řízení, a tato lhůta může být jen výjimečně prodloužena. Zmínit je možno dále např. § 13, podle něhož má být dožádání vyřízeno do 30 dnů ode dne doručení dožádání, nebo § 88 odst. 1 stanovící, že pokud je rozhodnutí napadeno odvoláním, mají být spisy předány odvolacímu orgánu do 30 dnů od doručení tohoto opravného prostředku.

Není-li lhůta stanovena, má být věc vyřízena ve lhůtě přiměřené, tedy takové, která zajišťuje spravedlivou rovnováhu mezi zájmem jednotlivce, aby mohl učinit určitý úkon a realizovat svá práva a zájmy na straně jedné, a požadavkem na rychlé, spravedlivé a zákonné rozhodnutí na straně druhé. Zda byla přiměřenost dodržena, je třeba posuzovat podle objektivních kritérií, nikoli představ správního orgánu, resp. úřední osoby, která věc vyřizuje.

Pokud by nebyly uvedené lhůty respektovány, přichází v úvahu postup upravený v § 80 správního řádu, tedy opatření proti nečinnosti, žaloba proti nečinnosti podle § 79 a následujících soudního řádu správního, případně i uplatnění náhrady škody za nesprávný úřední postup.

S uvedenou zásadou úzce souvisí další, jíž je **zásada hospodárnosti** (procesní ekonomie). Správní orgány mají postupovat tak, aby nikomu nevznikaly zbytečné náklady a dotčené osoby byly co nejméně zatěžovány (§ 6 odst. 2). Výslovně je upraven postup při opatřování podkladů potřebných pro úkony správních orgánů. Důkazní prostředky i jiné podklady může správní orgán od dotčené osoby požadovat pouze v případě, že tak stanoví právní předpis, a není-li tomu tak, musí si je obstarat sám. Zásadní změnu přináší v tomto ohledu zák. č. 111/2009 Sb., podle něhož příslušné orgány veřejné moci využívají údaje v registrech, a od subjektů, jichž se týkají, mohou být používány jen výjimečně (např. pokud by v základním registru nebyly obsaženy nebo byly označeny jako nesprávné).

Z principu správy, jakožto služby veřejnosti, plyne povinnost správního orgánu, aby si obstaral k žádosti dotčené osoby potřebné údaje z úřední evidence, kterou sám vede i v případě, že je má jinak dotčená osoba sama předložit. Úředními evidencemi jsou ty, které příslušný orgán vede, provozuje, jakožto jejich správce či zpracovatel (provozovatel) na základě zákonného zmocnění

(např. matriky, živnostenský rejstřík či katastr nemovitostí). Dotčená osoba nemusí svoji žádost zdůvodňovat a správní orgán ji musí vždy vyhovět a nelze ji odmítnout s poukazem na časovou nebo jinou náročnost. Správní orgán má při opatrování těchto údajů ve vztahu ke třetím osobám, jichž se mohou tyto údaje týkat, stejné postavení, jako ta dotčená osoba, k jejíž žádosti údaj opatruje. Jinak řečeno obstarat může pouze stejný okruh údajů a disponovat jimi jako dotčená osoba.

Svým významem patří zásada **rovnosti dotčených osob** (upravena § 7) na zcela přední místo, mimo jiné i proto, že jde o jedno ze základních ústavních práv, garantovaných na řadě míst Listiny základních práv a svobod (např. článek 1, 3 a 4). Rovnost, jak konstatoval již Ústavní soud ČSFR ve svém judikátu z roku 1992 (Pl. ÚS 22/92), není abstraktní kategorie, ale musí být vždy přičtena k určité právní normě a pojmána ve vzájemném poměru různých subjektů, přičemž speciální normy mohou pro určité obory stanovit zvláštní kritéria rovnosti a bude na uvážení státních orgánů, jak je bude aplikovat.

Správní řád má na mysli rovnost při uplatňování procesních práv a každá osoba má v určité procesní situaci stejná práva jako kterýkoli jiný subjekt ve stejné situaci. To platí nejen pro účastníky řízení, ale i další dotčené osoby, např. svědky, osoby, které u sebe mají věc podléhající exekuci (§ 126 odst. 4), nebo toho, kdo může být dotčen úkonem exekučního správního orgánu (§ 117 odst. 1).

Druhou stranou této mince je **povinnost správního orgánu postupovat vůči všem dotčeným osobám nestranně a vyžadovat od nich plnění procesních povinností rovnou měrou**. Jedná se tu o povinnost správního orgánu aktivně vést dotčené osoby k plnění povinností. Od všech musí tedy např. stejně vyžadovat při opatrování podkladů potřebnou součinnost (§ 50 odst. 2), za stejných podmínek může uložit předběžné opatření (§ 61) nebo k žádosti účastníka přerušit řízení zahájené z moci úřední (§ 64 odst. 3). K zajištění nestranného postupu slouží také institut vyloučení z projednávání a rozhodování věci pro podjatost a z dalších důvodů uvedených v § 14.

Protože rovnost nelze chápat ve formálním, ale materiálním smyslu, musí správní orgán, v případě, že rovnost dotčených osob mohla být ohrožena, činit opatření potřebná k jejímu zajištění (§ 7 odst. 2). Jaká to mají být opatření, plyne vždy z toho, o jaký úkon se jedná a kdo jej činí. Zásadně by tím měla být dosažena „rovnost šancí“. Jak konstatoval Ústavní soud (spisová značka III. ÚS 188/04), je-li možno zjevnou nesprávnost odstranit poskytnutím poučení či pomoci ze strany správního orgánu, musí dát správní orgány účastníkům řízení příležitost tuto nesprávnost odstranit. V opačném případě není zajištěna ochrana zájmů účastníků a činnost správního orgánu vykazuje zjevné nedostatky a je v rozporu s principy právního státu založeného na účtě k právům občanů. Taková opatření musí správní orgán přijmout již za stavu, kdy rovnost může být ohrožena, nikoli až ve chvíli, kdy k jejímu narušení došlo.

Zvláštní záruky zajištění rovnosti stanoví správní řád ohledně příslušníků národnostních menšin a handicapovaných osob (např. § 16, § 25 a 38 odst. 3).

V § 8 upravuje správní řád povinnost správních orgánů dbát **souladnosti postupů** probíhajících současně a souvisejících s totožnými právy či povinnostmi dotčené osoby. Na rozdíl od předchozích základních zásad je tato zaměřena především dovnitř veřejné správy a jejím smyslem je zajistit, aby veškeré postupy, pokud je činí různé správní úřady, byly souladné, což má zajistit jednotu, nejen pokud se týče rozhodovací praxe, ale i všech ostatních procesů. Souladnosti by ovšem mělo být dbáno i tam, kde jde o procesy probíhající i před jinými orgány veřejné moci, zejména soudy.

Na to, že více takových procesů probíhá, má dotčená osoba správní orgány bezodkladně upozornit. S porušením této povinnosti ovšem správní řád nespojuje žádnou konkrétní sankci. Na druhé straně však je např. vyloučeno, aby bylo u správního orgánu zahájeno řízení, pokud o téže věci již probíhá řízení u jiného správního orgánu (tzv. překážka litispendence, § 48 odst. 1), a pokud by se tak stalo, muselo by být řízení zastaveno.

Správním orgánům je konečně uloženo, aby **vzájemně spolupracovaly** v zájmu **dobré správy**. Pojem dobrá správa zahrnuje celou řadu požadavků, jakými je povinnost správních orgánů rozhodovat nestranně, spravedlivě a v přiměřené lhůtě, právo účastníků být informován o právech a povinnostech, právo na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím, zákaz diskriminace a řada dalších.

Zásady spolupráce správních orgánů pak stanoví správní řád např. v § 40 odst. 1, podle něhož je lhůta zachována, i když je podání učiněno poslední den u správního orgánu vyššího stupně, který jej pak musí bezodkladně postoupit věcně a místně příslušnému orgánu, v § 13, v němž je upraven institut dožádání, nebo v § 42, z něhož plyne, že správní orgán, který není příslušný k zahájení řízení z moci úřední, má podnět k zahájení tohoto řízení postoupit orgánu příslušnému.

d) Zásady správního řízení

Vedle základních zásad činnosti správních orgánů lze zejména v části druhé správního řádu

nalézt ještě **speciální zásady**, které se uplatňují jen **ve správním řízení**, tedy onoho postupu, jehož výsledkem je vydání konstitutivního nebo deklaratorního individuálního správního aktu.

Zásada písemnosti a ústnosti: správní řízení probíhá nejčastěji písemně, může však být nahrazeno řízením ústním stanoví-li zákon, a také tehdy, je-li to nezbytné pro naplnění účelu řízení a uplatnění práv účastníků. Určuje-li tak zákon (např. § 74 zákona o přestupcích), musí být ústní jednání nařízeno vždy, správní orgánu nemá jinou možnost. Naproti tomu, zda je splněna druhá skupina podmínek, je věcí uvážení správního orgánu.

Zásada neveřejnosti a veřejnosti: správní řízení bývá nejčastěji neveřejné, a to i v případě, že je ústní. Zákonem však může být stanoveno nebo správním orgánem určeno, že ústní řízení, resp. jeho část, bude veřejné (§ 49 odst. 2). Mimo to má správní orgán konat veřejné řízení, požádá-li o to účastník řízení s plnými procesními právy (tzv. neopomenutelný, esenciální účastník řízení). Takové žádosti musí správní orgán vyhovět vždy, kromě případů, že by tím byla způsobena újma ostatním účastníkům (např. poškození jejich soukromí). Vyhovět nemůže ani v případě, že by to zvláštní zákon vylučoval (např. pokud by tím došlo k ohrožení utajovaných informací).

Zásada oficiality a dispoziční: první vyjadřuje to, že správní řízení vede a jeho jednotlivé postupy určuje správní orgán bez ohledu na vůli účastníků řízení. Tato zásada se projevuje zejména tam, kde je řízení zahajováno z moci úřední (ex officio), a pokud se týče dokazování, je doplňována, resp. prováděna zásadou vyšetřovací. Podstata zásady dispoziční se projevuje v tom, že je na vůli účastníka, zda bude vůbec řízení zahájeno (např. u tzv. návrhových přestupků) a případně též ukončeno, pokud svůj podnět (žádost) vezme zpět. Účastník dále může disponovat předmětem řízení tím, že ho zúží. Projevem této zásady je také možnost účastníků nevyužít určitých procesních oprávnění, např. nemusí podat opravné prostředky, předložit důkazní prostředky, nevyužít možnosti práva nahlížet do spisu. Ve správním řádu se obě zásady uplatňují v různých kombinacích.

Zásada dvouinstančnosti: projevuje se v tom, že účastníci mají možnost se bránit proti rozhodnutím orgánu I. instance (stolice) řádným opravným prostředkem (odvoláním, rozkladem, odporem), o němž pak rozhoduje správní orgán II. instance (dochází tu k tzv. devoluci). Důsledkem podání řádného opravného prostředku bývá také odklad právní moci a vykonatelnosti, resp. jiných účinků rozhodnutí (§ 85 odst. 1 správního řádu). Tento tzv. suspenzivní účinek však nenastává vždy, vyloučen může být jednak zákonem (tak je tomu např. u předběžného opatření), jednak rozhodnutím správního orgánu (§ 85 odst. 2 správního řádu).

Zásada jednotnosti a koncentrace řízení: správní řízení tvoří vesměs jeden celek a v každém jeho stádiu až do vydání rozhodnutí smějí účastníci navrhnout důkazní prostředky, vyjadřovat se, činit návrhy atd. Opakem je zásada koncentrační, označovaná také jako soustředovací, která se projevuje především v tom, že účastníci mohou uvedené úkony činit jen v určitém stádiu řízení, což může být stanoveno buď zvláštním zákonem (např. § 89 odst. 1 stavebního zákona, zák. č. 183/2006 Sb.), nebo usnesením správního orgánu (§ 36 odst. 1 správního řádu). Koncentrační zásada se projevuje také tím, že podle § 82 odst. 4 správního řádu se k novým skutečnostem a návrhům na provedení nových důkazů přihlíží jen, nemohl-li je účastník uplatnit již dříve např. proto, že o nich nevěděl (podle judikatury správních soudů se tato zásada se neuplatňuje ve správním trestání).

Zásada vyšetřovací a projednací: tato dvojice souvisí zejména s postupem při obstarávání podkladů pro rozhodnutí. Ve správním řízení důkazy a jiné podklady pro rozhodnutí obstarává sám správní orgán, ať bylo řízení zahájeno z moci úřední nebo na žádost. Zásada projednací, podle níž je povinností účastníků řízení označit na podporu svých tvrzení důkazy, resp. podklady, se uplatňuje zejména ve sporném řízení (§ 141 správního řádu), kde je především na účastnících řízení, aby označili důkazy, a teprve pokud tak neučiní, vychází správní orgán i z dalších důkazů, které byly provedeny.

Zásada volného hodnocení důkazů: správní řád ji vyjadřuje v § 50 odst. 4 tím, že správní orgán hodnotí podklady, zejména pak důkazy, podle svojí úvahy. Při rozhodování musí správní orgán brát v úvahu veškeré zjištěné podklady a provedené důkazy a je na něm, jak je zhodnotí, tedy, jak se s nimi vypořádá. Zásada volného hodnocení důkazů neznamená nějakou libovůli správních orgánů, které se musí při jejich hodnocení pohybovat v zákonných mezích, a vždy je pak třeba, aby směřovaly k naplnění zásady materiální pravdy. To, jak správní orgán podklady a důkazy zhodnotil, je třeba promítnout v odůvodnění rozhodnutí (§ 68 odst. 3 správního řádu). Existuje ovšem určitý okruh podkladů, na které se tato zásada nevztahuje. Např. podle § 149 musí v případě, kdy je vydáno závazné stanovisko znemožňující vyhovět žádosti, správní orgán automaticky přestat provádět další dokazování a žádost zamítne, správní orgán je též vázán rozhodnutím o předběžné otázce, které je pravomocné, resp. předběžně vykonatelné a toto rozhodnutí nemůže hodnotit.

Odpovědi na uvedené otázky jsou v úvodní části 2. kapitoly. Pokud jste dosáhli méně než 6 bodů, prostudujte si 1. kapitolu znovu. Na každou otázku existuje pouze jedna správná odpověď, což platí i o všech ostatních testech.

Otázky:

1) Správní právo procesní představují:

a) předpisy správního práva, které regulují průběh procesů před orgány veřejné správy, dále působnost správních orgánů a jejich organizaci. Tvoří je předpisy, které se týkají úpravy vydávání správních aktů, předpisů upravujících provádění kontroly, úpravy vydávání právních předpisů orgány veřejné správy a další

b) předpisy správního práva i vnitřní akty řízení regulující průběh postupů před orgány veřejné správy, působnost správních orgánů a jejich organizaci. Patří sem i jiné předpisy, které se týkají úpravy vydávání správních aktů, předpisů upravujících provádění kontroly, úpravy vydávání právních předpisů orgány veřejné správy a další

c) předpisy správního práva, které regulují průběh procesů před nimi při vydávání konkrétních správních aktů a dále také působnost správních orgánů a jejich organizaci.

2) Působnost správního řádu se vztahuje:

a) pouze na rozhodování orgánů státní správy

b) na postupy orgánů všech správních orgánů

c) na postupy orgánů státní správy a samosprávy

3) Správním orgánem není:

a) Česká národní banka

b) Poslanecká sněmovna

c) Hasičský záchranný sbor

4) Základní zásady činnosti správních orgánů se použijí:

a) na všechny postupy správních orgánů

b) na postupy správních orgánů, pokud tak stanoví zákon

c) na všechny postupy správních orgánů, pokud zvláštní úprava tyto zásady neobsahuje

5) Správní řád se nepoužije:

a) má-li zvláštní zákon komplexní samostatnou úpravu

b) obsahuje-li zvláštní zákon samostatnou úpravu

c) kde jeho úpravu zvláštní zákon vylučuje, bez ohledu na to, že nemá úpravu zvláštní

6) Správní řád se použije

a) na veškeré postupy správních orgánů, pokud to správní řád nevyklučuje

b) na veškeré postupy správních orgánů

c) na bezprostřední zásahy

7) Mezi základní zásady činnosti správních orgánů nepatří:

a) zásada rovnosti

b) zásada koncentrace řízení

c) zásada omezené diskrece

8) Zásada smírného řešení sporů platí:

a) pro řešení sporných situací mezi účastníky správního řízení

b) pro vztahy mezi dotčenými osobami

c) pro vztahy mezi orgány veřejné správy

9) Princip subsidiarity znamená, že:

a) správní řád má vždy přednost před zvláštní úpravou

b) zvláštní úprava má přednost před správním řádem

c) je na uvážení správního orgánu, kterou z obou úprav použije

10) Zásada materiální pravdy znamená, že:

- a) správní orgán vychází ze skutkového stavu, o němž nejsou důvodné pochybnosti
- b) správní orgán musí zjistit všechny okolnosti případu
- c) poklady pro rozhodnutí zjišťuje především správní orgán

11) Platí, že zásada písemnosti:

- a) je ve dvojici se zásadou vyšetřovací
- b) patří mezi základní zásady činnosti správních orgánů
- c) se uplatňuje jako hlavní ve správním řízení

12) Zásada proporcionality platí:

- a) pouze pro exekuci
- b) pro veškeré postupy správních orgánů
- c) pro všechny postupy správních orgánů, kromě bezprostředních zásahů

Kapitola 2 – Správní řízení-obecná část

Odpovědi: 1a, 2b, 3b, 4c, 5a, 6a, 7b, 8c, 9b, 10a, 11c, 12b.

Správní řízení

Správní řízení tvoří z hlediska kvantitativního největší podíl úpravy správního řádu. Je též nepochybně jeho nejčastěji používanou částí. Jde tu **proces, v němž dochází k vydávání konkrétních správních aktů, jimiž se zakládají, mění či ruší práva nebo povinnosti individuálně určených subjektů** (akty konstitutivní) **nebo se autoritativně konstatuje existence či neexistence jejich práv nebo povinností** (akty deklaratorní).

Správní řízení probíhá mezi dvěma subjekty: na jedné straně jsou to správní orgány a na druhé straně účastníci řízení. Jedná se o vztahy vertikální, protože správní orgány mohou účastníkům autoritativně ukládat práva či povinnosti, resp. určovat, že je mají nebo nemají.

Správní orgány

Kdo je správním orgánem, plyne z ustanovení § 1 odst. 1 správního řádu. Zopakujme si, že jde o orgány moci výkonné, orgány územních samosprávních celků a jiné orgány a dále právnické a fyzické osoby, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy.

K tomu, aby mohl správní orgán vůbec vykonávat svoji pravomoc, musí být věcně a místně příslušný.

Který orgán je **věcně příslušný**, stanoví zvláštní zákon. Pouze on smí řízení provést a změna věcné příslušnosti nepřichází v úvahu. Jestliže by nebylo možno věcnou příslušnost při rozhodování v oblasti státní správy určit na základě zvláštního zákona, provede řízení v prvním stupni ústřední správní úřad, do jehož působnosti rozhodovaná věc náleží, popřípadě ústřední správní úřad, jehož obor působnosti je rozhodované věci nejbližší (§ 133 odst. 1 správního řádu).

Místní příslušnost se dělí na obecnou a zvláštní, přičemž druhá má přednost. Určena je takto: v řízeních, která se týkají činnosti účastníka řízení, místem činnosti; v řízeních týkajících se nemovitosti místem, kde se nemovitost nachází; v ostatních řízeních týkajících se podnikatelské činnosti účastníka řízení, který je fyzickou osobou, místem podnikání; v ostatních řízeních týkajících se fyzické osoby místem jejího trvalého pobytu, resp. u cizinců místem pobytu na území České republiky podle druhu pobytu cizince a nemá-li fyzická osoba místo trvalého pobytu, je místní příslušnost určena posledním známým místem jejího pobytu na území České republiky; v ostatních řízeních týkajících se právnické osoby místem jejího sídla či místem sídla její organizační složky, u zahraniční právnické osoby je místní příslušnost správního orgánu určena sídlem její organizační složky zřízené v České republice a po zrušení organizační složky je místní příslušnost určena posledním sídlem této organizační složky na území republiky.

K „pohybu“ místní příslušnosti může dojít v rámci věcně příslušných orgánů. Např. pokud by věcně příslušný orgán I. instance nevydal včas rozhodnutí, může podle § 80 správního řádu nadřízený správní orgán věc převzít (tzv. atrakce) nebo pověřit jiný věcně příslušný orgán, aby věc vyřídil, ke změně místní příslušnosti může dojít také proto, že budou všechny úřední osoby vyloučené (tzv. delegace). Ke změně příslušnosti atrakcí může dojít také v případě, že nadřízený správní orgán to shledá jako vhodné a sám převezme věc k vyřízení (např. jedná se o výjimečně obtížnou věc, kterou je třeba řešit s použitím mimořádných odborných znalostí), důvodem delegace může být spojení věci ve společném řízení, ale i jiné okolnosti.

Dojde-li mezi několika správními orgány **ke sporu o věcnou příslušnou** k řízení v téže věci,

rozhodne jej nejbliže společně nadřízený správní orgán, a nemají-li takový, projednají spor o příslušnost ústřední správní úřady, které jsou nadřízeny těmto správním orgánům (např. u katastrálních úřadů to bude katastrální ředitelství). Jde-li o spor o příslušnost mezi ústředními správními úřady, mají jej projednat v dohodovacím řízení a nedojde-li k dohodě do 15 dnů od zahájení dohodovacího řízení, vzniká kompetenční spor mezi ústředními správními úřady, který řeší Nejvyšší správní soud. Pokud se žádný správní orgán nepovažuje za příslušný k provedení řízení (tzv. negativní kompetenční konflikt), může ten, kdo by byl jeho účastníkem, nebo správní orgán podat žalobu k soudu.

Uvedený režim však neplatí v případech sporů územních samosprávných celků při výkonu samostatné působnosti a sporů územních samosprávných celků při výkonu samostatné působnosti s jinými správními orgány. Zde se postupuje podle § 97 soudního řádu správního a takový spor řeší Nejvyšší správní soud.

Kompetenční spory ohledně **místní příslušnosti správních orgánů** se řeší takto: v prvé řadě se mají mezi sebou dohodnout, nedojde-li k dohodě, provede řízení ten z nich, u něhož jako prvního byla podána žádost nebo který z moci úřední učinil úkon jako první. V ostatních případech nebo nelze-li podmínky místní příslušnosti určit, určí ji nejbliže společně nadřízený správní orgán, pokud takový není, určí místní příslušnost ústřední správní úřad, do jehož působnosti rozhodovaná věc náleží.

Specifické postavení mají **tzv. dotčené správní orgány**, jimiž jsou: a) ty, o nichž tak stanoví zvláštní zákon; b) správní orgány a jiné orgány veřejné moci příslušné k vydání závazného stanoviska nebo vyjádření, které je podkladem rozhodnutí správního orgánu (§ 136 odst. 1 správního řádu). Dotčeným orgánem je např. Ministerstvo vnitra a hasičský záchranný sbor kraje podle zákona o požární ochraně, zák. č. 133/1985 Sb., nebo obecní úřad obce s rozšířenou působností podle stavebního zákona. Dotčené orgány jsou oprávněny v souvislosti s posouzením otázky, zda zahájit řízení, probíhající řízení nebo výkonem dozoru nahlížet do spisů, mohou se vyjadřovat k ostatním podkladům, mohou činit společně s orgány, které vedou řízení, úkony apod.

Pravomoci a působnosti správních orgánů provádějí tzv. **úřední osoby**, tedy ti jeho zaměstnanci, kteří se bezprostředně podílejí na výkonu pravomoci správního orgánu (§ 14 odst. 1 správního řádu). Úředními osobami nejsou tedy ti, kdo zajišťují servisní a pomocné funkce (např. správce sítě, zaměstnanci v recepci apod.). Vlastní řízení pak provádějí **oprávněné úřední osoby**, jimiž jsou zaměstnanci nebo funkcionáři, kteří jsou k tomu stanoveni vnitřními předpisy nebo pověřeni vedoucím správního orgánu. V jedné věci může být takto pověřeno i více úředních osob.

Speciálním případem je **řízení před kolegiálním orgánem** (např. komisí pro přestupky). Toto řízení vede jeho předseda, rozhodnutí je přijímáno po poradě hlasováním. Kolegiální orgán je usnášeníschopný za přítomnosti nadpoloviční většiny členů a k přijetí usnesení je nutný souhlas nadpoloviční většiny přítomných. Podrobnosti o jednání stanoví jeho jednací řád.

V zájmu zajištění objektivnosti řízení a také rovnosti účastníků existují okolnosti, pro které se úřední osoba nemůže řízení účastnit. Je tomu tak v případě, kdy lze mít za to, že s ohledem k projednávané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům má úřední osoba svůj zájem na určitém výsledku řízení, vzhledem k čemuž lze mít pochybnosti o její **nepodjatosti**. Tento poměr může být jak přátelský, tak naopak nepřátelský. K vyloučení může dojít jak k námitce účastníka řízení, tak úřední osoby. O tom, zda tu podjatost existuje, rozhoduje usnesením služebně nadřízený, který též případně určí jinou úřední osobu. Pokud by došlo k vyloučení všech úředních osob, bude věc postoupena nadřízenému správnímu orgánu a ten zajistí její delegaci na jiný věcně příslušný orgán.

Důvodem k vyloučení je automaticky skutečnost, že úřední osoba se podílela na řízení v dané věci v jiném stupni (např. úředník přejde z obecního na krajský úřad). K vyloučení však nedochází, pokud se dotyčný podílel na výkonu kontroly nebo bude-li rozhodnutí zrušeno a věc se vrátí do I. instance, zde tedy může rozhodovat stejná úřední osoba.

O každé věci se zakládá **spis**, který je označen spisovou značkou (zkratkou sp. zn.; mimo to bývá ještě označen číslem jednacím, zkratkou čj.). Spis tvoří podání, protokoly, záznamy, písemná vyhotovení rozhodnutí a jiné písemnosti, které se k věci vztahují. Přílohou k němu jsou např. důkazní prostředky, obrazové záznamy, záznamy na paměťových médiích. Podrobnosti o vedení spisů upravuje zák. č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě, ve znění pozdějších předpisů, a prováděcí předpisy k němu.

Do spisu mohou v neomezeném rozsahu **nahlížet** účastníci řízení a jejich zákonní zástupci a činit si z něj výpisy a kopie. Jiným osobám může správní orgán povolit nahlížení, prokáží-li právní zájem nebo jiný vážný důvod (např. potřebují-li zjistit údaje o osobě, vůči níž uplatňují svoje práva). Jestliže to správní orgán nepovolí, vydá o tom usnesení.

Významným institutem správního řízení je **protokol**, vzhledem k tomu, že se v něm zachycuje

průběh jednání, provádění jednotlivých důkazních prostředků a další důležité skutečnosti. V zájmu zajištění objektivnosti předepisuje správní řád jeho obsahové náležitosti (zejména místo a čas úkonu a označení úkonů, které jsou protokolovány) a stanoví povinnost zachytit identifikaci všech přítomných osob (§ 18 správního řádu).

Jedním z nejdůležitějších procesních institutů vůbec je **doručování**, vzhledem k tomu, že od něj se odvíjí řada práv a povinností jak účastníků řízení, resp. i jiných dotčených osob, tak i správních orgánů.

Obecně platí, že písemnosti doručuje správní orgán, který je vyhotovil. Přednost má doručování do datové schránky (§ 17 odst. 1 zák. č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů). Nelze-li takto doručit (např. adresát nemá datovou schránku nebo to vylučuje povaha dokumentu, např. trojrozměrný charakter důkazního prostředku), provádí doručování správní orgán sám, přičemž k tomu může využít v zákonem stanovených případech obecní úřad jemu na roveň postavený správní úřad, policejní orgán (např. při doručování usnesení o předvedení) a orgán obce obecní policii (§ 19 odst. 1 správního řádu).

Jestliže nelze provést doručení datovou schránkou, což je případ tam, kde jsou adresáty fyzické osoby, v současnosti nejčastější případ, doručuje se prostřednictvím poskytovatele poštovních služeb. Pokud to nevyklučuje zákon nebo povaha věci, má správní orgán doručit na adresu pro doručování nebo elektronickou adresu, kterou mu účastník řízení sdělí. Správní orgán nemusí žádosti účastníka vyhovět vždy a vůbec by tak nemohl učinit, pokud by to vylučoval zákon a také, jestliže by to nevedlo k urychlení řízení (např. adresát zvolil takovou adresu v cizině, která by doručování komplikovala).

V úvahu přichází tři **způsoby doručování**: 1) do vlastních rukou, tak se doručují vždy předvolání a rozhodnutí, dále písemnosti, o nichž tak stanoví zvláštní zákon, jiné písemnosti, nařídí-li to oprávněná úřední osoba, a písemnosti, u nichž hrozí, že by mohly být vydány účastníkovi, který má na věci protichůdný zájem (např. odpůrci ve sporném řízení); 2) na základě podpisu, prokazujícího, že písemnost byla určitého dne doručena, tak se doručují písemnosti, které není třeba doručit do vlastních rukou, ale je nutno mít jistotu, že doručeny byly. Tyto písemnosti může převzít každá vhodná fyzická osoba; 3) vložení do dopisní schránky nebo na jiné vhodné místo nebo předáním vhodné osobě, takto se doručují všechny ostatní písemnosti. Adresát se může rozhodnout, že písemnosti určené do vlastních rukou mu budou doručovány jiným způsobem. Protože v tomto případě nelze s jistotou určit den doručení platí, že písemnost je doručena třetím dnem od jejího odeslání.

Při doručování může doručovatel zjišťovat totožnost adresáta, resp. osob, které jsou oprávněné za něj písemnosti přebírat (toto oprávnění mají tedy též podle správního řádu policisté a strážníci obecní policie). Odmítne-li dotyčný totožnost prokázat, jde tu o zmaření doručení a písemnost se považuje za doručenu dnem, kdy k tomuto zmaření došlo.

Pokud se týče **fyzických osob**, doručuje se jim především do datové schránky, dále na adresu pro doručování, resp. elektronickou adresu, na adresu trvalého pobytu a v případě, že se věc týká podnikání, pak do místa podnikání. Lze jim ovšem doručit kdokoli budou zastíženy. Písemnosti do vlastních rukou se doručují adresátovi nebo tomu, koho k tomu dotyčný písemně zmocnil.

Právnícké osobě se doručuje opět předně do datové schránky, na adresu pro doručování či elektronickou adresu, dále na adresu sídla/sídla organizační složky a u zahraniční právnícké osoby na adresu sídla v České republice. Písemnosti do vlastních rukou přebírají osoby, které za ni mohou jednat podle § 21 občanského soudního řádu (tedy např. statutární orgán, prokurista, zaměstnanec pověřený statutárním orgánem).

Zvláště je třeba zmínit, že právnícká osoba se nemůže dožadovat prominutí zameškání úkonu s poukazem na to, že se na adrese jejího sídla nikdo nezdržuje.

Pokud nebyla fyzická osoba zastížena a nebylo-li možno jinak písemnost doručit (např. dotyčný nemá domovní schránku na dopisy), písemnost bude **uložena**. Obdobně se postupuje i u osoby právnícké. Uložení se provádí u správního orgánu, který ji vyhotovil, a pokud se doručuje prostřednictvím obecního úřadu či provozovatele poštovních služeb, pak u nich. Adresát je současně o neúspěšném doručení informován a vyzván, aby si písemnost do deseti dnů vyzvedl, a také poučen o důsledcích nevyzvednutí či zmaření doručení.

Jestliže si adresát v desetidenní lhůtě písemnost nevyzvedne, vzniká fikce, že mu byla doručena uplynutím posledního dne této lhůty. Pokud ovšem prokáže, že pro dočasnou nepřítomnost či z jiného vážného důvodu (např. dlouhodobý pobyt v cizině) si nemohl písemnost vyzvednout, může požádat o určení neplatnosti takového doručení. Důkazní břemeno leží v tomto případě na adresátovi.

Zvláštním případem je **doručování veřejnou vyhláškou**. Takto se postupuje vůči osobám neznámého pobytu, osobám, jimž se prokazatelně nedaří doručovat, a těm, které nejsou známé, jakož

i v dalších případech stanovených zákonem (např. při ustanovení opatrovníka, v řízení s velkým počtem účastníků nebo při vydávání opatření obecné povahy). Doručování se provádí tak, že se písemnost vyvěsí na úřední desce příslušného správního orgánu (současně se též zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup). Písemnost je doručena patnáctým dnem po vyvěšení bez ohledu na to, zda se s ní její adresát skutečně seznámí. Pokud se doručuje veřejnou vyhláškou v obvodech více obcí, zašle ten správní orgán, který má doručení provést, písemnost nejpozději v den vyvěšení příslušným obecním úřadům, které ji bezodkladně vyvěsí na svoje úřední desky. Za den vyvěšení se ovšem považuje den, kdy písemnost vyvěsil doručující orgán, nikoli vyvěšení na ostatních deskách, kde to má pouze informativní povahu.

Úřední desku si musí zřídit každý správní orgán, a to tak, aby byla nepřetržitě přístupná (rozumí se v režimu 7x24). Její obsah se vždy zveřejňuje ještě způsobem umožňujícím dálkový přístup, v praxi prostřednictvím internetu (tzv. elektronická či virtuální úřední deska).

Pojmovým znakem správního řízení je existence jeho **účastníka**. V této souvislosti je třeba objasnit dva pojmy: způsobilost být účastníkem správního řízení a tzv. procesní způsobilost. V prvním případě jde o to, kdo může být účastníkem správního řízení, tedy mít práva a povinnosti. Tu má pojmově každá fyzická a právnická osoba. Naproti tomu procesní způsobilostí se rozumí schopnost vlastními úkony nabývat práv a zavazovat se. U fyzické osoby vzniká v plném rozsahu zletilost (dovršením 18. roku věku, resp. uzavřením manželství s přivolením soudu po dovršení 16. roku věku), pokud se týče osob právnických, spadá obvykle vjedno s jejich vznikem. Osoby, které nemají způsobilost k právním úkonům (jsou nezletilé, zbavené nebo omezené ve způsobilosti), musí být zastupovány, a to buď zákonným zástupcem (rodiči, soudem stanoveným opatrovníkem) nebo opatrovníkem, kterého jim ustanoví správní orgán.

Správní řád dělí účastníky řízení podle různých kritérií do několika skupin (§ 27). Předně se rozlišují **účastníci hlavní** (neopomenutelní, esenciální) a ostatní (vedlejší). Do první skupiny patří v řízení, které se zahajuje na žádost, žadatel a ti, na které se pro společenství práv nebo povinností s žadatelem musí rozhodnutí vztahovat (např. podíloví spoluvlastníci), a v řízení z moci úřední ti, jimž má rozhodnutí založit, změnit nebo zrušit práva či povinnosti nebo prohlásit, že práva/povinnosti mají či nemají. **Ostatními účastníky** jsou osoby, které mohou být rozhodnutím přímo dotčeni (tedy změni se jejich status), nepostačuje tedy, aby byli dotčeni pouze nepřímo. Účastníky řízení jsou rovněž ty subjekty, o nichž tak stanoví zvláštní zákon (např. v řízení o přestupcích je jím poškozený nebo vlastník věci, která může být zabrána). Tito mají zásadně postavení vedlejších účastníků, mohou však mít i postavení účastníků hlavních. Konečně jsou účastníky ti, **kterí tvrdí, že jimi jsou**, a to až do doby, než se prokáže opak. Je na správním orgánu, aby toto jejich tvrzení vyvrátil a do doby, než se tak stane, musí s nimi „zacházet“ jako s účastníky (§ 28 správního řádu).

Účastníci řízení mohou jednat přímo nebo prostřednictvím **zástupce či zmocněnce** (§ 31 správního řádu). Bylo již zmíněno, že v rozsahu, v němž účastník nemá procesní způsobilost, je zastupován zákonným zástupcem, jímž je rodič nebo soudem ustanovený opatrovník. Správní orgán pak ustanoví opatrovníka tomu, kdo nemá zákonného zástupce, osobám neznámého pobytu, osobě, jíž brání jiná právní překážka, aby v řízení činily samy úkony (např. osobám ve vazbě) a dalším. Opatrovníkem má být ustanoven ten, kdo má v péči osobu, jíž je opatrovník ustanovován nebo jinou vhodnou osobu (může jí být např. vzdálený příbuzný, ale také obec); v žádném případě by to však neměl být zaměstnanec správního orgánu. Funkci opatrovníka je dotyčný povinen převzít, pokud mu v tom nebrání vážné důvody. Bezdůvodné odmítnutí by mohlo naplnit skutkovou podstatu pořádkového deliktu podle § 62 správního řádu a mohlo by být postíženo pokutou.

Každý účastník řízení se může nechat **zastupovat** na základě plné moci, zmocnění, které je udělováno písemně nebo ústně do protokolu. Zastupovat se může dát nejen advokátem, ale kteroukoli osobou způsobilou k právním úkonům.

Zástupce i zmocněnec vystupuje v řízení jménem zastoupeného, jemuž vznikají práva a povinnosti. Písemnosti se doručují jen zástupci či zmocněnci, s výjimkou případů, kdy má účastník něco osobně vykonat (např. podat ústní vysvětlení).

Významným procesním institutem je **podání**. Obecně se jedná o každý úkon, který směřuje vůči správnímu orgánu, v konkrétním případě může být označen jako žádost, návrh, odvolání apod. V praxi ovšem nezáleží na tom, jak je podání označeno, protože podání se posuzuje podle obsahu, nikoli, jak je nazváno (s žalobou či stížností musí tedy správní orgán nakládat tak, jako by šlo o odvolání či rozklad (§ 37 odst. 1 správního řádu)).

Podání musí mít vždy tyto minimální náležitosti: kdo jej činí (jméno, příjmení, datum narození, místo trvalého pobytu, právnická osoba uvádí název či firmu, identifikační údaj a adresu sídla), které

věci se týká a co se navrhuje. Jestliže by podání nemělo potřebné náležitosti, je povinností správního orgánu pomoci je odstranit nebo k tomu stanovit potřebnou lhůtu.

Pokud se týče **formy**, lze učinit podání prostřednictvím datové schránky, dále písemně, ústně do protokolu a elektronicky se zaručeným elektronickým podpisem. Bude-li podání do pěti dnů potvrzeno uvedeným způsobem, lze jej učinit i jinými formami (např. faxem).

Pro průběh správního řízení a práva a povinnosti jeho subjektů jsou důležité **lhůty** a jejich počítání. Dělí se na **záonné** (např. lhůta k podání opravného prostředku) a **stanovené správním orgánem** (např. k doplnění podání). Prvé jsou neprodlužitelné, ale jejich zameškání lze prominout (podmínkou je, že o to účastník požádá do 15 dnů ode dne, kdy odpadla překážka, která mu bránila příslušný úkon učinit, a současně s tím provede zameškaný úkon, např. podá odvolání), druhé může správní orgán prodloužit k žádosti účastníka.

Lhůta se **začíná počítat** od prvního dne následujícího po dni, kdy došlo ke skutečnosti, která určuje počátek jejího běhu (tedy např. ode dne následujícího po oznámení rozhodnutí). Konec lhůty určené podle týdnů, měsíců a let spadá na den, který se svým označením shoduje se dnem, kdy počala běžet, a není-li takový v měsíci, je to poslední den; je-li posledním dnem lhůty sobota, neděle nebo svátek, stává se posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. K zachování lhůty postačuje, pokud je učiněno podání u věcně a místně příslušného správního orgánu nebo předáno k přepravě držiteli poštovní licence nebo u správního orgánu vyššího stupně za podmínky, že nemohlo být ze závažného důvodu podáno u orgánu příslušného (§ 40 správního řádu).

Aby bylo možno prověřit, zda jsou případně dány podmínky pro zahájení řízení z moci úřední, ukládá správní řád správním orgánům, aby přijímaly podněty, které prověří. Dále mohou požadovat vysvětlení a v případě potřeby zajistit důkazní prostředek.

Vlastní správní řízení může být **zahájeno** dvojím způsobem: 1) na žádost, resp. návrh; 2) z moci úřední (ex officio).

V prvním případě je **řízení zahájeno dnem, kdy žádost či návrh** došel věcně a místně příslušnému správnímu orgánu. Řízení je zahájeno i v případě, že žádost neobsahuje všechny požadované náležitosti, je vadně označené apod. K zahájení řízení však nedochází v případě, že úkon není zjevně žádostí, nelze zjistit, kdo jej učinil nebo k vyřízení není příslušný žádný správní orgán. Podmínkou k tomu, aby řízení bylo zahájeno, je, že musí být doručeno věcně a místně příslušnému orgánu (§ 44 odst. 1 správního řádu). V opačném případě k zahájení řízení dojde až v okamžiku, kdy nepřislušný orgán žádost postoupí. Vedle obecných náležitostí podání musí žádost obsahovat též, co je žádáno nebo čeho se žadatel domáhá.

Aby se předcházelo zbytečnému zatěžování správních orgánů, platí, že je-li žádost zjevně právně nepřipustná, správní orgán řízení zastaví, aniž by ji projednával, obstarával podklady apod. Nepřipustnost musí být zjevná na první pohled, např. je-li požadováno něco, co právo nepřipouští, žadatelem je osoba, která není způsobilá oprávnění získat, dotýčný se domáhá již zaniklého práva. Nicméně vzhledem k tomu, že k zahájení řízení dochází již doručením žádosti, musí být řízení usnesením zastaveno.

Řízení **z moci úřední je zahájeno dnem**, kdy to příslušný správní orgán oznámí (doručením písemného vyhotovení nebo ústním sdělením) neopomenutelnému účastníkovi řízení, a je-li takových více, pak prvnímu z nich (§ 46 odst. 1 správního řádu). Na rozdíl od řízení zahajovaného na žádost, které je ovládáno zásadou dispoziční, jedná se v tomto případě o projev zásady oficiality, správní orgán je tedy povinen řízení zahájit, pokud k tomu jsou dány zákonem stanovené podmínky.

O tom, že bylo řízení zahájeno, musí správní orgán vyrozumět bez zbytečného odkladu všechny jemu známé účastníky, rozumí se vedlejší. Totéž platí i pro případ, kdy se někdo stane účastníkem až během řízení.

Řízení nelze zahájit, pokud již u jiného správního orgánu bylo v téže věci řízení zahájeno, resp. zde probíhá (tzv. překážka litis pendentio). To platí jak pro řízení, které je zahajováno z moci úřední, tak na žádost. Pokud by k tomu přesto došlo, muselo by být zastaveno.

Druhou překážkou řízení je skutečnost, že o určitém právu či povinnosti bylo již pravomocně rozhodnuto (překážka rei iudicatae). Jinak řečeno, o stejné věci nelze rozhodnout dvakrát, pokud by se tak stalo, bylo by druhé rozhodnutí, jakožto právně nemožné nicotné (§ 48 správního řádu).

Připomeňme si, že mezi zásady správního řízení patří zásada písemnosti a neveřejnosti. Ústní jednání je tedy výjimkou, která se uplatňuje tam, kde to stanoví zvláštní zákon (např. § 74 zákona o přestupcích nebo § 87 stavebního zákona), nebo je-li to nezbytné ke splnění účelu řízení a uplatnění práv účastníků. Rovněž výjimkou je veřejné jednání, které se uplatní v případě stanoveném zákonem (např. veřejné projednání při pořizování územně plánovací dokumentace podle § 22 stavebního

zákona) nebo určí-li tak správní orgán (nelze tak ovšem učinit, pokud to zvláštní zákon vylučuje, např. v případě řízení o přestupku). Ústní jednání lze konat také k návrhu účastníka s plnými procesními právy, pokud tím nemůže být způsobena újma ostatním účastníkům řízení (např. dotčeno jejich soukromí).

K tomu, aby správní orgán mohl záležitost objektivně, správně a spravedlivě rozhodnout, je třeba, aby shromáždil potřebné **podklady**. Ty můžeme rozdělit do dvou skupin: a) důkazní prostředky; b) ostatní podklady. Výčet všech podkladů je ve správním řádu demonstrativní a správní orgán může použít vše, co získal legálním způsobem (§ 50 správního řádu).

Mezi **tzv. ostatní podklady** náleží zejména návrhy účastníků, skutečnosti známé správnímu orgánu z jeho úřední činnosti (pokud např. provedl identifikaci nemovitosti, může toto zjištění použít i pro další řízení), podklady od jiných správních orgánů, resp. orgánů veřejné moci, jakož i tzv. notorieta (bez dalšího lze vycházet např. z fyzikálních zákonů).

Podklady pro rozhodnutí si musí opatřovat správní orgán sám, pokud to však neohrozí účel řízení, může tím pověřit i účastníka. Účastníci mají poskytnout při získávání podkladů správnímu orgánu potřebnou součinnost a označit důkazy na podporu svých tvrzení. Porušení této povinnosti nemá sice za následek přímé sankce, vyvolává však jiné důsledky (např. jestliže by účastník nesdělil podklady, o nichž věděl, nemohl by je použít v odvolacím řízení).

Správní orgán je povinen zjistit všechny okolnosti důležité pro ochranu veřejného zájmu. V řízení, které je zahajováno ex officio (typicky o uložení sankce), musí zjišťovat bez dalšího okolnosti svědčící ve prospěch i neprospěch účastníka řízení. Postupovat zásadně musí tak, aby zjistil stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti.

V dokazování platí jako zásada volného hodnocení důkazů, resp. podkladů vůbec. Jinak řečeno, správnímu orgánu není předepsáno, jakou váhu má tomu kterému důkazu přikládat, je na něm, aby vyhodnotil jeho hodnověrnost atd. Stejně tak je na něm, které důkazy, jež má k dispozici, provede. Svůj postup musí náležitě ozřejmit v odůvodnění. Pouze výjimečně je určitým podkladem vázán a nemůže jej hodnotit, tak je tomu např., pokud jde o závazné stanovisko nebo v otázkách osobního stavu (např. existence manželství).

Jako **důkazní prostředky** lze použít vše, co je vhodné ke zjištění skutečného stavu věci, tradičně jsou to zejména listiny, výslech svědka, ohledání věci a znalecký posudek (§ 51 odst. 1 správního řádu). Podmínkou je, že důkazní prostředek byl získán legálním způsobem (ve správním řízení nelze např. provést důkaz odposlechem telefonního hovoru). Tam, kde to zákon dovoluje, lze listinu nahradit čestným prohlášením účastníka nebo svědeckou výpovědí (tak je tomu např. podle zákona o zbraních, zák. č. 119/2002 Sb. nebo zákona o veřejných zakázkách, zák. č. 137/2006 Sb.). Zmínit je třeba, že svědeckou výpověď nelze požadovat ohledně utajovaných informací a na tom, kdo by tím porušil státem uloženou či uznanou povinnost mlčenlivosti, ledaže by jí byl zproštěn. Mimo to může odepřít výpověď ten, kdo by jí způsobil sobě nebo osobám blízkým nebezpečí trestního stíhání či postihu za správní delikt; v tomto případě je tedy na zvážení dotčeného, zda výpověď poskytne. Obdobně to platí rovněž, pokud se týče důkazu listinou a ohledáním věci.

S dokazováním, resp. získáváním podkladů pro rozhodnutí úzce souvisí i otázka **jednotnosti a koncentrace řízení**. Zásadou je, že účastníci mohou po celou dobu řízení až do vydání rozhodnutí navrhnout důkazy a činit podání (jednotnost řízení). Výjimku může stanovit zvláštní zákon (příkladem takové úpravy je stavební zákon, zák. č. 183/2006 Sb. nebo zákon o vyvlastnění, zák. č. 184/2006 Sb.), mimo to může správní orgán prohlásit, dokdy mohou účastníci podávat návrhy (např. jen do konce prvního ústního jednání). Bylo již zmíněno, že podle judikatury správních soudů se tato zásada neuplatňuje v řízení o správních deliktech. Účastníci mají právo vyjádřit v průběhu řízení kdykoli svoje stanovisko a musí jim být dány informace o řízení. Dále jsou oprávněni vyjádřit se před vydáním rozhodnutí k podkladům, z nichž správní orgán bude vycházet. Nerespektování těchto zásad je porušením procesních práv účastníků řízení a působí jeho vadnost, což má za následek rušení takových rozhodnutí.

V rámci řízení se může objevit **předběžná otázka**, která sice sama není předmětem řízení, ale na jejím vyřešení je závislé rozhodnutí správního orgánu. Zde může správní orgán dát příslušnému orgánu podnět, aby řízení o této otázce zahájil, nebo vyzvat účastníka, aby inicioval zahájení řízení, nebo konečně si může o věci učinit úsudek sám. Takto však nemůže postupovat v otázce, zda byl spáchán trestný čin, správní delikt nebo ve věcech osobního stavu a je zde plně vázán tím, jak rozhodl k tomu příslušný orgán (§ 57 správního řádu).

K tomu, aby správní řízení mohlo řádně probíhat, slouží instituty **zajišťovacích prostředků**. Pro jejich využití obecně platí zásada minimalizace či nezbytné nutnosti: použít je lze pouze v případech

a v míře, která je potřebná k zajištění průběhu a účelu řízení (§ 58 správního řádu).

Běžným prostředkem je **předvolání**, které se činí vůči tomu, jehož osobní účast při úkonu je nutná (např. výslech svědka). Každý, kdo je předvolán, je povinen se dostavit, a pokud by tak nemohl ze závažných důvodů učinit, musí se správnímu orgánu bezodkladně omluvit. V případě, že se účastník nebo svědek bez náležité omluvy nebo dostatečných důvodů na předvolání nedostaví, bude **předveden** (předvést tedy nelze např. znalce). Vlastní předvedení zajišťuje nejčastěji Policie České republiky, v řízení před orgány obce to může být i obecní policie. To, zda je omluva náležitá nebo uváděné důvody dostatečné, je na posouzení příslušného správního orgánu. Třetím zajišťovacím institutem je **předběžné opatření**. Používá se k tomu, aby byly před skončením řízení prozatímně upraveny poměry účastníků, a také v případě, že hrozí zmaření exekuce. Jeho podstata spočívá v tom, že účastníkovi nebo i třetí osobě je přikázáno, aby něco vykonal, něčeho se zdržel nebo strpěl, nebo v zajištění věci. K zajištění průběhu řízení může být dále použito ukládání **pořádkové pokuty** do 50 000 Kč, která je ukládána tomu, kdo se bez omluvy nedostaví ke správnímu orgánu, ruší jednání, třebaže byl již napomenut nebo neuposlechne výzvy úřední osoby; uložit ji lze též tomu, kdo činí hrubě urážlivé podání. Pokutu může správní orgán následně snížit, resp. i prominout, především pokud se dotčený začal řádně chovat a plnit svoje povinnosti. Dalším z prostředků k zajištění průběhu jednání je **vykázání**. Takto se postupuje vůči tomu, kdo nepřístojným chováním ruší pořádek při ústním jednání, ohledání na místě nebo jiném úkonu. Vykázat však nelze osobu z místa úkonu, k němuž má vlastnické či užívací právo (např. majitele z vlastní parcely nebo nájemníka z bytu). Zmínit je třeba též **záruku** (peněžitou i nepeněžitou) **za splnění povinnosti**. Uložit tuto povinnost je možno pouze v případě, kdy tak stanoví zvláštní zákon, a přijmout ji lze na požádání účastníka.

Probíhající řízení může správní orgán **přerušit** v případě, že vyzval účastníka k odstranění nedostatku podání, dále jestliže jej vyzval, aby zaplatil správní poplatek, probíhá-li řízení o předběžné otázce a z dalších zákonem stanovených důvodů, a také na požádání účastníka (§ 64 správního řádu). Zásadou je, že řízení se přerušuje pouze na dobu nezbytně nutnou. Po dobu, kdy je řízení přerušeno, jak správní orgán, tak účastníci činí úkony, které jsou potřebné k odstranění důvodů, které vedly k přerušování (jsou např. odstraňovány vady podání); lhůty týkající se provádění úkonů přitom neběží. Jakmile odpadne překážka, kvůli níž bylo řízení přerušeno (např. je zaplacen poplatek, je doplněno vadné podání), nebo uplyne stanovená lhůta, v řízení se pokračuje.

Řízení může být ukončeno, nikoli ovšem meritorně, jeho **zastavením**. Stane se tak, jestliže žadatel vzal žádost zpět, byla-li podána zjevně právně nepřipustná žádost, nebyla odstraněna vada žádosti bránící pokračovat v řízení atd. (§ 66 správního řádu). U řízení, které bylo zahájeno z moci úřední, dochází k zastavení např., jestliže odpadl důvod, pokud správní orgán zjistí, že o téže věci probíhá jinde řízení nebo zanikla věc, jíž se řízení týká. Zastavení řízení se činí formou usnesení.

Vedle běžného pamatuje správní řád i na úpravu některých **zvláštních forem řízení**. Jedná se o **společné řízení**, kdy na požádání účastníka nebo z moci úřední může správní orgán spojit různá řízení, která se týkají stejného předmětu nebo spolu jinak věcně souvisejí či se týkají stejných účastníků řízení (§ 40 správního řádu). Pokud je podána společná žádost více subjektů nebo společná žádost týkající se téhož předmětu řízení nebo jinak věcně souvisejících otázek, správní orgán musí řízení spojit. Na druhé straně, k urychlení řízení nebo z jiných důležitých důvodů, lze jednotlivé otázky vyloučit ze společného řízení a rozhodnout o nich samostatně. Ve společném řízení se vydává společné rozhodnutí.

Dalším případem zvláštního řízení je **řízení sporné** (§ 141 správního řádu), v němž jsou řešeny spory z veřejnoprávních smluv a spory plynoucí z občanskoprávních, pracovněprávních, rodinných nebo obchodních vztahů, pokud jsou k jejich rozhodnutí příslušné správní orgány (např. spory podle zákona o elektronických komunikacích, zák. č. 127/2005 Sb. nebo zákona o geologických pracích, zák. č. 62/1988 Sb.). Na rozdíl od jiných řízení se sporné řízení zahajuje výhradně na návrh (nikoli žádost) a jeho účastníky jsou navrhovatel a odpůrce. Toto řízení je výrazně ovlivněno dispoziční zásadou, navrhovatel zde určuje, co bude jeho předmětem, a také, kdo je odpůrcem. K charakteristikám sporného řízení patří, že správní orgán vychází v prvé řadě z důkazních prostředků, které byly předneseny účastníky, a pouze pokud nepostačují, může provést i důkazy jiné. Na druhé straně může vzít za svá skutková zjištění to, co shodně tvrdí účastníci, a další dokazování neprovádí. Sporné řízení může být ukončeno smírem, který podléhá schválení správního orgánu. Pokud je vydáváno rozhodnutí, má deklaratorní povahu, právě proto, že se tu řeší spor a určuje, zda závazek, povinnost zaplatit dluh atd. existuje či nikoli, ale nová povinnost zakládána není.

Deklaratorní povahu má rovněž rozhodnutí v **řízení o určení právního vztahu**. Jde o řízení, které je zahájováno na žádost, a jeho výsledkem je rozhodnutí, jímž se určuje, zda právní vztah vznikl

nebo zanikl a kdy se tak stalo. Dožadovat se vydání takového rozhodnutí může každý, kdo prokáže, že je to nezbytné pro uplatnění jeho práv. Důkazní břemeno leží především na účastnících řízení (§ 142 správního řádu).

Řízení na místě je určeno pro řešení spíše mimořádných situací. V jeho rámci mohou být ukládány povinnosti na místě, pokud hrozí nebezpečí životu či zdraví lidí nebo vážná majetková újma (např. zhroutení budovy), je-li důvodná obava, že se osoba, jíž má být uložena povinnost, vyhýbala jejímu splnění, v řízení navazujícím na výkon dozoru apod. (§ 143 správního řádu). K vydání rozhodnutí na místě je nutno zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Rozhodnutí se zde vydává ústně a písemné vyhotovení se doručuje až dodatečně.

Svoje zvláštnosti má **řízení s větším počtem účastníků**, které je dáno právě tím, že se jej účastní více subjektů. Podle správního řádu (§ 144) je to řízení, kde je více než 30 osob, zvláštní zákony mohou ovšem tento limit stanovit i jinak (např. podle zákona o elektronických komunikacích je to řízení, kde je více než pět účastníků). Vzhledem k tomu jsou stanoveny zejména specifické způsoby oznamování zahájení řízení, oznamování o podání odvolání a doručování, které lze činit veřejnou vyhláškou na úřední desce (účastníkům s plnými procesními právy, kteří jsou správnímu úřadu známi, se ovšem rozhodnutí doručuje jednotlivě).

Řízení s předstihem žádosti (§ 145 správního řádu) je specifické tím, že se zde o každé žádosti, která se týká téže věci, rozhoduje podle pořadí, v němž správnímu orgánu došla, což musí správní orgán na žádosti vyznačit s přesností na minutu (např. řízení o udělení patentu). Řízení se pak vede s tou žádostí, která došla jako první, a ohledně ostatních řízení přeruší do doby, než se této (první) žádosti vyhoví. Následně pak řízení o ostatních žádostech zastaví. Jestliže je první žádost zamítnuta, pokračuje správní orgán v řízení s další žádostí. Tento druh řízení přichází v úvahu pouze v případě, že tak stanoví zvláštní zákon.

Také **řízení o výběru žádosti** je možné jen tam, kde to stanoví zvláštní zákon (§ 146 správního řádu). Jak patrně z názvu, jde v něm o výběr žádosti, která nejlépe odpovídá stanoveným kritériím (např. přidělení licence, kterou je možno dát jen omezenému množství zájemců). Na rozdíl od předchozího, probíhá zde řízení ohledně všech podaných žádostí. Toto řízení se musí vyhlásit veřejně a výběr je prováděn na základě návrhu nejméně tříčlenné komise, kterou jmenuje vedoucí příslušného správního orgánu.

Vyvrcholením správního řízení je vydání rozhodnutí. Dříve, než se s ním seznámíte, odpovězte na následující otázky:

1) Týká-li se řízení podnikatelské činnosti a současně nemovitosti, je místně příslušný správní orgán:

- a) podle místa, kde nemovitost leží
- b) podle místa, kde je vykonávána podnikatelská činnost
- c) podle trvalého pobytu účastníka řízení

2) Kompetenční spor o místní příslušnost řeší:

- a) vždy ústřední správní orgán, do jehož působnosti věc náleží
- b) vždy nadřízený správní orgán
- c) správní orgány na základě dohody dohodou

3) Do spisu může bez dalšího nahlížet:

- a) účastník řízení, za podmínky, že prokáže právní zájem
- b) účastník řízení a jeho zástupce
- c) každý, kdo prokáže náležitý důvod

4) Při doručování písemností

- a) má přednost doručování do datové schránky
- b) doručuje se vždy na adresu místa trvalého pobytu
- c) doručuje se přednostně na adresu trvalého pobytu

5) Procesní způsobilost představuje:

- a) způsobilost mít práva a povinnosti
- b) způsobilost zastupovat účastníka řízení
- c) způsobilost vlastními úkony nabývat práva a povinnosti

6) Lhůty se počítají:

- a) od okamžiku, kdy nastala skutečnost, od níž se odvíjí počátek jejich běhu
- b) od prvního dne následujícího od skutečnosti, od níž se odvíjí počátek jejich běhu
- c) od prvního pracovního dne, kdy nastala skutečnost, od níž se odvíjí počátek jejich běhu

7) Řízení na žádost je zahájeno dnem:

- a) kdy žádost byla doručena některému věcně příslušnému správnímu orgánu
- b) kdy žádost byla doručena věcně a místně příslušnému správnímu orgánu
- c) kdy žádost byla doručena některému věcně příslušnému správnímu orgánu nebo nadřízenému správnímu orgánu

8) Pojem *litis pendens* znamená:

- a) že o věci probíhá řízení u jiného správního orgánu
- b) že věc již byla pravomocně rozhodnuta
- c) že řízení bylo přerušeno

9) Jako podklad pro rozhodnutí může správní orgán použít:

- a) pouze návrhy účastníků, skutečnosti známé správnímu orgánu z jeho úřední činnosti, podklady od jiných správních orgánů, resp. orgánů veřejné moci a skutečnosti obecně známé
- b) pouze důkazní prostředky
- c) návrhy účastníků, skutečnosti známé správnímu orgánu z jeho úřední činnosti, podklady od jiných správních orgánů, resp. orgánů veřejné moci a skutečnosti obecně známé, důkazní prostředky i jiné podklady, pokud byly získány v souladu se zákonem

10) Svědeckou výpověď:

- a) nesmí podat ten, kdo by tím způsobil sobě nebo osobě blízké nebezpečí stíhání pro trestný čin nebo správní delikt
- b) nemusí podat ten, kdo by tím způsobil sobě nebo osobě blízké nebezpečí stíhání pro trestný čin nebo správní delikt
- c) nemusí podat poslanec nebo senátor

11) Předveden může být:

- a) každý, kdo je předvolán
- b) každý svědek, účastník řízení a znalec
- c) svědek a účastník řízení, kteří se bez náležité omluvy nebo dostatečných důvodů nedostavili

12) Je-li řízení zastaveno:

- a) dochází k ukončení řízení
- b) neběží lhůty
- c) po odpadnutí překážky se v řízení pokračuje

Výsledek testu naleznete v opět na začátku dalšího souboru. Pokud jste nezískali alespoň 6 bodů, prostudujte si tuto kapitolu znovu.

Kapitola 3 – Správní řízení-rozhodnutí

Odpovědi: 1a, 2c, 3b, 4a, 5c, 6b, 7b, 8a, 9c, 10b, 11c, 12a

Rozhodnutí

V rozhodnutí se koncentruje smysl a podstata celého správního řízení. Jde o akt, jehož **znaky lze shrnout** tak, že je: a) jednostranný, vydává jej v rámci svojí vrchnostenské moci správní orgán vůči osobě, která mu jinak není podřízena; b) individuální, směřuje vůči určité osobě a jen ta je jím vázána; c) konkrétní, řešeny jsou jím vztahy v konkrétním případě; d) externí, směřuje vůči někomu, kdo stojí mimo sféru veřejné správy.

Ke znakům správních aktů náleží **presumpce správnosti**, což lze vyjádřit tak, že se na něj pohlíží, jako na správný, bezvadný až do doby, než je zákonným způsobem prohlášena jeho vada (nezákonnost, nesprávnost). Opačná situace by totiž vytvářela stav právní nejistoty. To ovšem neplatí ohledně nicotných aktů, tj. takových, které trpí vadami, pro které je vůbec nelze za správní akt

považovat, u nich tato presumpce není dána.

Z této obecné definice vychází i správní řád, který vymezuje rozhodnutí jako akty, jimiž správní orgán v určité věci zakládá, mění nebo ruší práva či povinnosti jmenovitě určené osoby (rozhodnutí konstitutivní nebo v určité věci prohlašuje, že má či nemá právo nebo povinnost (rozhodnutí deklaratorní) nebo se jím rozhoduje o procesních otázkách (např. usnesení o přerušení řízení) (§ 67 správního řádu).

a) *Obsah a forma rozhodnutí*

Pokud jde o formu, vydává se rozhodnutí zásadně **písemně**, v jiné podobě, tj. **ústní**, tam, kde tak stanoví zákon. Mimo to jsou případy, kdy se rozhodnutí vůbec nevydává (např. pokud je vydáván doklad). Něco jiného je situace, kdy se účastník vzdává písemného vyhotovení: zde se toto vyhotovuje, ale zůstává pouze ve spise.

Rozhodnutí obsahuje zásadně **tři náležitosti**: 1) **výrok** (enunciát), v němž je obsaženo právní řešení záležitosti. Musí zde být uvedeno ustanovení, podle něhož je věc řešena, identifikování neopomenutelní účastníci řízení, lhůty ke splnění povinnosti a další zákonem předepsané náležitosti; 2) **odůvodnění**, v němž jsou uvedeny důvody, které vedly orgán k přijatému řešení, hodnocení důkazních prostředků, výklad právních předpisů atd.; 3) **poučení o opravných prostředcích**, tj. zda lze rozhodnutí napadnout, v jaké lhůtě a kde se opravný prostředek podává. Poučení je třeba uvést i v případě, že opravný prostředek není povolen; nemá-li opravný prostředek odkladný účinek, je to třeba zvláště uvést. Jestliže se všem účastníků v plném rozsahu vyhovuje, nemusí rozhodnutí I. instance odůvodnění obsahovat (§ 68 správního řádu).

Mimo to má rozhodnutí vykazovat ještě řadu formálních náležitostí, jako např. označení, že jde o rozhodnutí, označení správního orgánu, identifikaci oprávněné úřední osoby a další.

S ohledem na formu, v níž je rozhodnutí vydáváno, dochází k jeho oznamování buď doručením stejnopisu písemného vyhotovení do vlastních rukou, nebo ústním vyhlášením. Jakmile je rozhodnutí doručeno, stává se **platným**, což znamená, že je jím vázán správní orgán, který jej vydal, a nemůže být libovolně měněno. Následně se stává, jakmile uplyne lhůta pro odvolání, resp. pokud je odvolání zamítnuto a samozřejmě pokud není odvolání přípustné, rozhodnutí **pravomocným**. Pravomocné rozhodnutí je závazné pro účastníky a všechny správní orgány, rozhodnutí o osobním stavu (např. státním občanství nebo změně jména a příjmení) je závazné pro všechny, a pokud se týká práv k movitým i nemovitým věcem, je pravomocné rozhodnutí závazné i pro právní nástupce (jde např. o rozhodnutí vydaná ve stavebním řízení). Správní rozhodnutí, které je vynutitelné, se označuje jako **vykonatelné**. Vykonatelnost může spadat vjedno s právní mocí nebo nastat později, pokud je stanovena lhůta pro splnění povinnosti a tato marně uplyne (např. lhůta pro odstranění neoprávněné stavby). Je-li však rozhodnutí předběžně vykonatelné, tj. nemá-li odvolání odkladný účinek, nastává vykonatelnost současně s platností rozhodnutí (§ 73-74 správního řádu).

To, že rozhodnutí se stává pravomocným nebo vykonatelným, vyznačí správní orgán, který rozhodl v posledním stupni, na písemném vyhotovení.

Dalším druhem rozhodnutí je **usnesení**. Zatímco rozhodnutí v užším smyslu se používá k řešení meritorních otázek, usnesení slouží především k řešení záležitostí **procesní povahy**, tedy tam, kde není rozhodováno ve věci samé. Pro jejich přijímání a vydávání jsou předepsány méně formální náležitosti. V taxativně stanovených případech (např. při řešení kompetenčních konfliktů nebo při odepření nahlédnout do spisu) nepředchází vydání usnesení žádné řízení a jeho vydání je prvním úkonem. Usnesení se může nejen oznamovat účastníkům, tj. doručením písemného vyhotovení či ústně, případně i veřejnou vyhláškou, ale v zákonem stanovených případech se pouze poznamenává do spisu (např. usnesení o zastavení řízení, které bylo zahájeno z moci úřední nebo usnesení o opravách protokolu). Omezen je též rozsah a dosah opravných prostředků: odvolání může podat účastník, kterému se usnesení doručuje, odvolání však zásadně nemá suspenzivní účinek a proti usnesení, které se pouze poznamenává do spisu, se odvolat nelze.

b) *Opatření proti nečinnosti*

Aby správa fungovala efektivně a jako služba společnosti, je třeba, aby rozhodnutí byla vydávána bez zbytečných průtahů a co nejrychleji byla naplňována práva a ukládány povinnosti. K tomuto účelu slouží mimo jiné i stanovení lhůt, dokdy má být rozhodnutí vydáno. Zásadně by se tak mělo dít bez zbytečného odkladu. Jestliže to není možné, má být rozhodnutí vydáno do 30 dnů od zahájení řízení. K tomu se připočítává dalších až 30 dnů, je-li třeba provést ústní jednání, doba nutná ke zpracování znaleckého posudku, vyřízení dožádání apod. Zvláštní zákony pak mohou stanovit i lhůtu delší, obvykle je tomu tak v případech takových řízení, jejichž předmětem jsou skutkově náročné záležitosti (např. podle zákona o elektronických komunikacích má být vydáno rozhodnutí o řešení

sporu mezi subjekty vykonávajícími komunikační činnosti ve lhůtě čtyř a ve složitých případech šesti měsíců, v řízení podle zákona o azylu je rozhodnutí vydáváno do 90 dnů od zahájení řízení) (§ 71 správního řádu).

K tomu, aby rozhodnutí bylo včas vydáno, slouží **opatření proti nečinnosti**. To může nadřízený správní orgán přijmout v následujících případech: 1) pokud správní orgán nevydává meritorní rozhodnutí v zákonné lhůtě; 2) jestliže správní orgán nezahájí řízení do 30 dnů ode dne, kdy se dozvěděl o důvodech pro zahájení řízení z moci úřední (např. o tom, že byl spáchán správní delikt); 3) je-li z okolností zjevné, že správní orgán nedodrží lhůtu pro vydání rozhodnutí nebo v něm nebude řádně pokračovat. Nadřízený orgán tu postupuje z moci úřední, účastníci jej ovšem mohou na vzniklý stav upozornit a žádat zjednání nápravy. Opatření k nápravě mohou spočívat v tom, že nadřízený orgán přikáže, aby podřízený orgán ve stanovené lhůtě přijal opatření ke zjednání nápravy nebo vydal rozhodnutí, usnesením převezme věc a sám rozhodne (atrakce), usnesením pověří jiný orgán, aby rozhodl (delegace) nebo konečně usnesením přiměřeně prodlouží lhůtu k vydání rozhodnutí (§ 80 správního řádu).

c) *Zvláštní typy rozhodnutí*

Vedle obecného režimu upravuje správní řád také některé **specifické typy rozhodnutí**. K takovým náleží rozhodnutí mezitímní, v němž je rozhodnuto o základu a o zbývajících částech až po nabytí právní moci (např. ve sporném řízení se nejprve rozhodne, zda určité právo vůbec existuje, a potom o výši nároku). V rozhodnutí v **části věci** se zase rozhodne o právních poměrech jen některých účastníků, resp. některých právech či povinnostech a posléze o zbylých (§ 148 správního řádu).

Rozhodnutí podmíněně závazným stanoviskem je sice fakticky běžným rozhodnutím, ale jeho vydání je spojeno, podmíněno stanoviskem jiného orgánu, které je pro rozhodující orgán závazné (např. podle § 37 lázeňského zákona, zák. č. 164/2001 Sb. musí Ministerstvo zdravotnictví vydat závazné stanovisko k povolení hornických činností, provedení trhacích prací atd., pokud mají být prováděna v ochranném pásmu zdroje a na území lázeňského místa). Významné je, že bylo-li v průběhu řízení vydáno negativní závazné stanovisko, správní orgán již v dalším dokazování nepokračuje a řízení zastaví (§ 149 správního řádu).

Specifičnost **příkazu**, jakožto formy rozhodnutí spočívá v tom, že je vydáván na základě zjednodušeného řízení (§ 150 správního řádu). Vydán může být v řízení, které je zahajováno z moci úřední nebo v řízení sporném, pokud správní orgán považuje zjištěný skutkový stav za dostatečný. Jediným podkladem pro rozhodnutí může být kontrolní protokol. Vydání příkazu nemusí předcházet oznámení o zahájení řízení, ale jeho samotné vydání může být prvním úkonem v řízení. Zvláštností je také opravný prostředek, jímž je odpor, který je podáván do osmi dnů od oznámení příkazu (viz dále pasáž o opravných prostředcích). Pokud je účastník přítomen a uzná důvody příkazu, považuje se stav za prokázaný a příkaz lze vydat, za podmínky, že jde o plnění peněžité povinnosti do výše 10 000 Kč nebo nepeněžité plnění, které může účastník realizovat ihned na místě (např. odstranit závadný stav). V tomto případě není třeba odůvodnění příkazu, které nahrazuje vlastnoruční podpis účastníka pod prohlášení, že s řešením souhlasí.

Do této skupiny řízení patří také **vydání dokladu**, kdy v případě, že se žádosti o přiznání práva, jehož existence se osvědčuje dokladem, vyhoví, je namísto rozhodnutí vydáván právě tento doklad (např. zbrojní průkaz, řidičský průkaz). Rozhodnutí zde nabývá právní moci a účinnosti dnem převzetí dokladu (§ 151 správního řádu).

Bylo zmíněno, že rozhodnutí je „vybaveno“ presumpcí správnosti, která však může být vyvrácena novým rozhodnutím, jímž se napravují jeho případné vady.

Z hlediska důsledků jsou nejméně závažné **vady formální** (např. písařské chyby, nepřesnosti, početní vady), které se napravují více méně neformálně opravným usnesením. Týká-li se však taková vada výrokové části, je třeba vydat v zájmu právní jistoty opravné rozhodnutí. Opravu činí správní orgán z moci úřední nebo na základě upozornění účastníka (§ 70 správního řádu).

d) *Řádné opravné prostředky*

Jinak je tomu, pokud má účastník řízení za to, že rozhodnutí je **nesprávné** (zejména pokud bylo vadně použito diskreční oprávnění správního orgánu) nebo **nezákonné** (v rozporu s právními předpisy). Zde slouží k nápravě **řádné opravné prostředky**, jimiž jsou odvolání, rozklad, odpor a námitky. Hovoříme-li o řádných opravných prostředcích, jde o vyjádření skutečnosti, že jsou určeny k případané nápravě nepravomocných rozhodnutí.

Nejběžnějším řádným opravným prostředkem je **odvolání**, jímž lze napadnout každé rozhodnutí, rozumí se v užším smyslu i usnesení, ledaže to zákon vylučuje (nelze se např. odvolat proti rozhodnutí, jímž je prohlášena nicotnost, nebo o řešení sporů z veřejnoprávních smluv nebo o rozhodnutí, jímž

se povoluje vklad do katastru nemovitostí). Možnost podat odvolání ztrácí ten, kdo se tohoto práva vzdal. Učinit tak může platně až po doručení rozhodnutí, nikoli tedy předem. Podat odvolání nemůže také ten, kdo vzal podané odvolání zpět (§ 81 správního řádu).

Odvolání může napadnout buď celý výrok, či jeho jednotlivé části, nelze však samostatně napadnout pouze odůvodnění rozhodnutí. Bude-li napadena jen část výroku nebo jeho vedlejší ustanovení, nabývají ostatní části právní moci za podmínky, že netvoří nedílný celek.

Odvolání musí vedle obecných náležitostí podání obsahovat údaje o tom, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu a v čem je spatřována nezákonnost nebo nesprávnost hmotněprávní či procesní stránky. Jestliže účastník neprovede specifikaci, tedy neuvede, které části rozhodnutí napadá, má se za to, že se odvolává proti celému rozhodnutí. Podáno musí být v takovém počtu stejnopisů, aby každý účastník dostal jeden a jeden zůstal u správního orgánu, v opačném případě je správní orgán opatří na náklady účastníka. Tento postup může přicházet v úvahu také tam, kde bude odvolání podáno prostřednictvím datové schránky za situace, kdy ostatní účastníci ji nemají.

Odvolání je třeba podat ve lhůtě 15 dnů od jeho oznámení (zpravidla tedy od doručení písemného vyhotovení) (§ 83 odst. 1 správního řádu). Bude-li však účastník s plnými procesními právy o lhůtě pro odvolání poučen vadně či dokonce vůbec, může podat odvolání do 15 dnů od doručení opravného usnesení, nejpozději však do 90 dnů od oznámení rozhodnutí. Pokud se týče ostatních, vedlejších účastníků, jimž nebylo rozhodnutí oznámeno, mohou podat odvolání do 30 dnů ode dne, kdy se o vydání rozhodnutí dozvěděli, nejpozději do 1 roku ode dne, kdy bylo rozhodnutí oznámeno posledního z účastníků.

Odvolání má zásadně účinek **odkladný** (suspenzivní) a **devolutivní** (věc je postupována orgánu II. instance) (§ 85 správního řádu).

Suspenzivní účinek nastává, je-li odvolání podáno včas a pokud je přípustné. Projevuje se v tom, že nenastává právní moc, vykonatelnost ani jiné účinky rozhodnutí. Odklad vykonatelnosti však nenastává, pokud to vyloučí zákon (tak je tomu u všech usnesení, pokud jde o rozhodnutí, lze jako příklad uvést rozhodnutí o skončení platnosti cestovního dokladu podle zákona o cestovních dokladech, zák. č. 329/1999 Sb.) nebo konečně, jestliže to vyloučí správní orgán (např. z důvodu naléhavého veřejného zájmu nebo jestliže některému z účastníků hrozí vážná újma).

Odvolání se podává u toho správního orgánu, který rozhodnutí vydal. Ten jej pak zašle všem ostatním účastníkům řízení, kteří se mohou odvolat s výzvou, aby se vyjádřili (což je jejich právem, nikoli povinností), a případně řízení doplní. K vyjádřením, která mohla být podána již v průběhu řízení v I. instanci, se však nepřihlíží.

Druhý účinek odvolání nemusí nastat, jestliže správní orgán, který rozhodnutí vydal, toto zruší či změní (tzv. **autoremedura**), za podmínky, že se odvolání vyhoví v plném rozsahu a nemůže tím být jinému účastníkovi způsobena újma, ledaže by s tím souhlasil.

Nejsou-li shledány důvody pro autoremeduru, je spis předán odvolacímu orgánu, jímž je zpravidla nejbližší nadřízený správní orgán. Ten přezkoumá vždy v celém rozsahu soulad napadeného rozhodnutí, jakož i řízení, na jehož základě bylo vydáno, s právními předpisy, pokud však jde o jeho správnost (zejména použití diskrečního oprávnění), přezkoumává jej pouze v rozsahu námitek uvedených v odvolání, resp. vyžaduje-li to veřejný zájem. Nepřihlíží se k těm vadám řízení, o nichž lze mít za to, že nemohou ovlivnit zákonnost ani správnost rozhodnutí (např. pokud by účastník řízení byl předveden a následně se prokázalo, že k tomu nebyl důvod, nemůže to mít vliv na konečné rozhodnutí). Dále platí, že k novým skutečnostem a k návrhům nových důkazů, ať jsou uvedeny v odvolání, nebo, které vyšly najevo v průběhu řízení, se přihlíží jen, jestliže je účastník nemohl uplatnit dříve, tj. v rámci prvostupňového řízení, což podle judikatury neplatí, pokud se týče správních deliktů, kde lze tzv. novoty uplatnit kdykoli.

Odvolací orgán **může odvolání vyřídít** některým z následujících způsobů: dojde-li k závěru, že je nezákonné nebo nesprávné pak jej: a) zcela nebo zčásti **zruší a řízení zastaví**. Tímto způsobem postupuje právě tam, kde samotné zrušení je dostatečné pro nápravu (např. neprokáže se, že správní delikt spáchala určitá osoba). Řízení dále zastaví, jestliže odvolání směřuje proti rozhodnutí o předběžném opatření a meritorní rozhodnutí již nabylo právní moci. Je tomu tak proto, že takové předběžné opatření beztak automaticky pozbývá účinnosti. Ke zrušení rozhodnutí a zastavení řízení dochází též v případě, že odvolací instance zjistí, že nastala skutečnost odůvodňující řízení zastavit (např. došlo k zániku možnosti pokračovat v řízení o správním deliktu nebo žadatel vzal svoji žádost zpět); b) **zruší zcela nebo zčásti a věc vrátí k novému projednání orgánu I. stupně**. Tento postup je na místě, jestliže je namístě rozsáhlejší dokazování, rozhodnutí je nesrozumitelné, nedostatečně odůvodněné apod. Odvolací orgán má vždy vyslovit v odůvodnění svoje stanovisko k právní otázce

a tímto je orgán I. instance vázán; c) napadené **rozhodnutí změni**, opět zcela nebo zčásti. Změnu však nelze provést, pokud by některému z účastníků hrozila újma z důvodu ztráty možnosti odvolat se (např. došlo by k rozšíření postihu za správní delikt, přičemž proti takovému rozhodnutí by již účastník neměl možnost obrany).

Změnu rozhodnutí **nelze v neprospěch odvolatele** (zákaz reformace in peius). V neprospěch odvolatele však může být rozhodnutí změněno, jestliže podal odvolání také jiný účastník řízení, jehož zájmy nejsou shodné (např. účastník stavebního řízení, který nechce povolit změnu sousední stavby), nebo pokud bude zjištěno, že rozhodnutí je vydáno v rozporu s právními předpisy či jiným veřejným zájmem. To však neplatí, pokud zvláštní zákon reformaci in peius výslovně vylučuje (tak je tomu podle § 82 zákona o přestupcích).

Rozhodnutí odvolacího orgánu je konečné v tom smyslu, že se proti němu nelze dále odvolat.

V případě, že nebyl shledán důvod pro žádný z uvedených kroků, odvolací orgán odvolání zamítne a napadené rozhodnutí potvrdí. Proti tomuto rozhodnutí se není možno odvolat a právní moc nabývá oznámením odvolatelům a všem účastníkům s plnými procesními právy.

Odvolání, které je podáno **opožděně nebo není přípustné**, odvolací orgán zamítne, současně je však povinen se zabývat tím, zda nejsou dány důvody pro přezkumné řízení, obnovu řízení či nové rozhodnutí, a dospěje-li k závěru, že tomu tak je, posuzuje se takové podání jako podnět či žádost o použití těchto dozorčích, resp. mimořádných opravných prostředků.

Uvedený režim přezkumu platí pouze pro nezákonná nebo nesprávná rozhodnutí, nikoli pokud jde o **rozhodnutí nicotná** (§ 77 správního řádu). Nicotnost (nulitu) působí předně to, že rozhodnutí vydal orgán, který není věcně příslušný. V tomto případě nulitu konstatuje správní orgán nadřízený tomu, který takové rozhodnutí vydal. Dalšími důvody nicotnosti je skutečnost, že rozhodnutí je zjevně vnitřně rozporné (např. současně něco povoluje a totéž zakazuje), právně nebo fakticky neuskutečnitelné (např. povolení vykonávat činnost, která je zakázána, nebo něco, co odporuje fyzikálním zákonům), nebo má jiné vady, pro které jej nelze považovat za rozhodnutí (je tu nedostatek vůle, zcela chybí forma, chybí právní podklad atp.). V těchto případech konstatuje nicotnost soud.

Nicotné rozhodnutí se neruší, protože fakticky neexistuje, pouze se konstatuje (deklaruje), že má tuto povahu. Může se tak stát kdykoli a zásadně se činí z moci úřední. Podnět k tomu však mohou dát účastníci řízení a další subjekty, které by byly rozhodnutím vázány, jakož i jiný správní orgán.

Dalším z řádných opravných prostředků je **rozklad** (§ 152 správního řádu). Napadnout jím lze rozhodnutí, které vydal v I. stupni ústřední správní úřad, ministr, státní tajemník ministerstva nebo vedoucí jiného ústředního úřadu. O rozkladu rozhoduje ministr či vedoucí jiného ústředního úřadu. Návrh na rozhodnutí mu předkládá rozkladová komise, která má nejméně pět členů, z nichž většinu tvoří odborníci, kteří nejsou členy tohoto úřadu. Pro rozklad platí pravidla pro odvolání, pokud to nevylučuje povaha věci (v úvahu nepřichází např. devolutivní účinek rozkladu, protože záležitost se posuzuje stále v rámci téhož správního orgánu). Ve zvláštních zákonech jsou pak stanoveny určité odchylky (např. podle zákona o ochranných známkách, zák. č. 44/2003 Sb. je lhůta k podání rozkladu jeden měsíc, podle zákona o elektronických komunikacích, zák. č. 127/2005 Sb. se členové rady nepovažují za zaměstnance Českého telekomunikačního úřadu), případně podání rozkladu může být zcela vyloučeno (tak je tomu např. podle zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání, zák. č. 231/2001 Sb.).

Oproti odvolání může být v případě rozkladu rozhodnutí buď zrušeno, resp. změněno, jestliže se rozkladu plně vyhoví a jinému účastníkovi tím nemůže být způsobena újma, ledaže by s tím vyslovil souhlas, a nestane-li se tak, bude rozklad zamítnut. V úvahu tedy nepřichází vrácení k novému projednání nebo vyhovět rozkladu jen z části. Rovněž zde však může zvláštní úprava stanovit odchýlný režim (např. podle zákona o elektronických komunikacích se ustanovení o možném způsobu ukončení nepoužije, takže zde lze rozhodnutí i vrátit nebo rozkladu vyhovět jen zčásti).

Speciálním opravným prostředkem je **odpor**, který lze použít toliko v příkazním řízení (§ 150 odst. 3 správního řádu). Na rozdíl od odvolání nemá suspenzivní ani devolutivní účinek. Lhůta k jeho podání je osm dní ode dne oznámení příkazu. Podáním odporu se příkaz automaticky ruší, nepřichází tedy v úvahu autoremedura, podaný odpor nelze vzít zpět a pokračuje se v normálním, nezkráceném řízení.

Konečně jsou to **námítky**, které se používají pouze v exekčním řízení a jsou určeny proti těm úkonům, vůči nimž nelze podat odvolání (§ 117 odst. 1 správního řádu). Jejich podání nemá devolutivní účinek, za určité situace mohou mít účinek suspenzivní (např. pokud směřují proti exekuci vyklizením).

e) *Dozorčí a mimořádné opravné prostředky*

Řádnými opravnými prostředky lze napadnout výlučně dosud nepravomocná rozhodnutí. Třebaže pojmovým znakem rozhodnutí, která jsou v právní moci, je mimo jiné právě skutečnost, že jsou nezměnitelná a nezrušitelná, neplatí to absolutně. Za určité situace mohou být totiž dotčena jednak **dozorčími** či **revizními**, jednak **mimořádnými opravnými prostředky**. Toto rozlišení se provádí v závislosti na tom, z jaké iniciativy je přezkum pravomocného rozhodnutí prováděn: **u dozorčích prostředků je to z moci úřední, mimořádné opravné prostředky jsou na žádost účastníka**. Vzhledem k tomu rozdělení náleží k dozorčím prostředkům přezkumné řízení, nové rozhodnutí a obnova řízení, pokud je řízení zahajováno ex officio, mimořádnými opravnými prostředky je obnova řízení a nové rozhodnutí, je-li řízení zahajováno na žádost. **Přezkumné řízení** je zahajováno výlučně z moci úřední. Je sice právem účastníka řízení, aby dal podnět, který však není závazným návrhem v tom smyslu, že by na jeho základě bylo nutno řízení zahájit (§ 94 správního řádu).

Jeho funkcí je napravovat **především vady právní**, což plyne z toho, že v rámci tohoto řízení se přezkoumávají pravomocná rozhodnutí, u nichž lze mít důvodné pochybnosti, zda jsou v souladu s právními předpisy (rozumí se zákony i podzákonnými předpisy).

Zcela vyloučeno je provádět tento přezkum, byl-li účastníkovi dán souhlas k občanskoprávním, obchodněprávním nebo pracovněprávním úkonům, povolen vklad do katastru nemovitosti nebo bylo-li rozhodnuto o osobním stavu a žadatel nabyt práva v dobré víře. Další omezení se týkají usnesení: samostatně lze takto přezkoumávat pouze usnesení o odložení věci a o zastavení řízení, jiná v zásadě než spolu s meritorním rozhodnutím. Limitem je i to, že pokud by po zahájení přezkumného řízení správní orgán dospěl k závěru, že rozhodnutí bylo sice vydáno v rozporu s právním předpisem, ale újma, která by vznikla jinému účastníkovi, který nabyt práva v dobré víře, by byla v zjevném nepoměru k újmě, která vznikla jinému účastníkovi nebo veřejnému zájmu, řízení bude zastaveno. Správní orgán zde musí velmi citlivě posuzovat poměr jednotlivých hodnot, které jsou vyjádřeny neurčitými pojmy, tedy výši újmy, dobrou víru a veřejný zájem. Při rozhodování je správní orgán vůbec povinen šetřit práva nabytá v dobré víře.

Přezkumné řízení zahajuje z moci úřední **správní orgán nadřízený tomu, kdo rozhodnutí vydal**, jestliže dojde po předběžném posouzení věci k důvodnému závěru, že rozhodnutí je v rozporu s právními předpisy. Kdo je nadřízený orgán, stanoví zvláštní zákon (např. u obecního úřadu je to krajský úřad, v případě celního úřadu celní ředitelství, u obecních živnostenských úřadů krajské živnostenské úřady). Nelze-li takto nadřízený orgán určit, postupuje se podle obecného režimu § 178 správního řádu; v případě, že je předmětem přezkumu rozhodnutí ústředního správního orgánu, rozhoduje o přezkumném řízení jeho vedoucí. Jakousi formou autoremedury je případ, kdy dal podnět k přezkumnému řízení účastník, zde totiž může řízení provést i správní orgán I. stupně za podmínky, že účastníkovi plně vyhoví a nemůže způsobit újmu jinému účastníkovi.

Účastníky přezkumného řízení jsou účastníky původního řízení, resp. jejich právní nástupci.

Přezkumné řízení je třeba zahájit v subjektivní lhůtě dvou měsíců počítané ode dne, kdy se správní orgán dozvěděl o důvodech zahájení, nejpozději do jednoho roku od právní moci meritorního rozhodnutí. Soulad s právními předpisy i skutkovými okolnostmi se vždy posuzuje podle stavu, který tu byl v době vydání rozhodnutí.

Dojde-li správní orgán k závěru, že rozhodnutí bylo vydáno v rozporu s právními předpisy, zruší jej, nebo změní, resp. zruší a vrátí odvolacímu orgánu či orgánu I. stupně. V opačném případě usnesením řízení zastaví.

Správní řád zná ještě zvláštní tzv. **zkrácené přezkumné řízení**, které přichází v úvahu tam, kde je porušení právního předpisu zjevné již ze spisového materiálu, jsou dány ostatní podmínky pro toto řízení a není třeba vysvětlení účastníků. Zde se dokazování neprovádí.

Účinky rozhodnutí v přezkumném řízení mohou nastat buď zpětně od právní moci rozhodnutí, resp. předběžné vykonatelnosti přezkoumávaného rozhodnutí, nebo až od právní moci či předběžné vykonatelnosti vlastního rozhodnutí vydaného v přezkumném řízení. Kdy účinky nastávají, má určit příslušný správní orgán.

Obnova řízení je tradičním **mimořádným**, resp. dozorčím opravným prostředkem (§ 100 správního řádu). Na rozdíl od přezkumného řízení slouží především k nápravě vad skutkových. Pravomocně ukončené řízení bude obnoveno k žádosti účastníka, pokud vyšly najevo nové skutečnosti nebo důkazy, které tu byly již v době původního řízení, a účastník, jemuž jsou ku prospěchu, je nemohl uplatnit, nebo se provedené důkazy ukázaly jako nepravdivé. Dále se tak může stát, bylo-li zrušeno nebo změněno rozhodnutí, které bylo podkladem původního rozhodnutí (např. rozhodnutí o předběžné otázce nebo bylo změněno závazné stanovisko). Podmínkou je, že tyto skutečnosti, důkazy či rozhodnutí mohou odůvodnit jiné řešení otázky, která byla předmětem původního řízení

a rozhodnutí. Další podmínkou je, že nemohl důvod obnovy uplatnit již v odvolacím řízení.

Mimo to může být obnova řízení prostředkem **revizním, dozorčím**. Správní orgán může totiž ze stejných důvodů rozhodnout o obnově řízení, je-li na tom veřejný zájem. Učinit tak může do 3 let od právní moci rozhodnutí. Dále může o obnově rozhodnout, jestliže bylo rozhodnutí dosaženo trestným činem.

Účastník řízení může podat žádost o obnovu jak u orgánu I. stupně, tak odvolacího orgánu, a to v subjektivní lhůtě 3 měsíců, počítaných ode dne, kdy se o důvodu obnovy dozvěděl, nejpozději pak v objektivní lhůtě 3 let ode dne nabytí právní moci rozhodnutí.

Obnova řízení má dvě stádia: v prvním se rozhoduje o tom, zda vůbec bude obnova povolena. Příslušný k tomu je správní orgán, který rozhodl v posledním stupni. Na to navazuje nové, obnovené řízení, prováděné správním orgánem, který byl v původním řízení příslušný v I. stupni; výjimku tvoří situace, kdy by se důvod obnovy týkal pouze odvolacího řízení, zde by jej prováděl odvolací orgán. Účastníky obnoveného řízení jsou ti, u kterých to odůvodňuje právní a skutkový stav v době, kdy toto řízení probíhá, z čehož plyne, že jejich okruh může být jiný, než tomu bylo v původním řízení.

Novým rozhodnutím se původní ruší a je na správním orgánu, aby stanovil, zda toto rozhodnutí nabývá účinnosti zpětně, tedy od právní moci či předběžné vykonatelnosti původního rozhodnutí, nebo až od právní moci či předběžné vykonatelnosti nového rozhodnutí.

Nové rozhodnutí je pak napadnutelné řádnými opravnými prostředky.

Kromě obnovy řízení upravuje správní řád také možnost vydání **nového rozhodnutí**. Jde o institut, který se dotýká důležité zásady, vyjádřené souslovím *ne bis in idem*, čili nemá být dvakrát rozhodováno o téže věci. Nové rozhodnutí však umožňuje, aby se tak stalo. Protože je tak významně narušována další důležitá zásada, totiž právní jistota, jde jak patrně o opatření mimořádné, které lze použít pouze v taxativně uvedených případech: a) je-li to nezbytné v souvislosti s prominutím zameškání úkonu a navrácení v předešlý stav (navrácení v předešlý stav může být provedeno i po vydání rozhodnutí ve věci, a proto je třeba při navrácení do původní fáze řízení vydat rozhodnutí nové); b) novým rozhodnutím bude vyhověno žádosti dříve pravomocně zamítnuté (tak tomu bude zejména, změní-li se skutkové či právní poměry, za nichž byla původní žádost zamítnuta); c) nové rozhodnutí z vážných důvodů dodatečně změní dobu platnosti či účinnosti rozhodnutí, lhůtu ke splnění povinnosti nebo dodatečně povolí plnění ve splátkách, resp. po částech; d) jestliže bylo původní rozhodnutí ve věci zrušeno jiným orgánem (zejména správním soudem); e) pokud tak stanoví zvláštní zákon (§ 101 správního řádu).

Nové řízení je zahajováno na žádost nebo z moci úřední bez ohledu na to, jak bylo zahájeno řízení původní, a vzhledem k tomu má povahu mimořádného opravného prostředku i prostředku dozorčího. Žádost mohou podat jak účastníci původního řízení, tak i jejich právní nástupci, za podmínky, že jsou původním rozhodnutím přímo dotčeni (např. noví vlastníci stavby). Příslušným k rozhodování je správní orgán, který prováděl rozhodnutí v I. stupni, ledaže by se důvody týkaly toliko odvolacího řízení, pak by byl příslušný odvolací orgán.

Na to, aby bylo provedeno nové řízení, není právní nárok, což plyne z toho, že dojde-li správní orgán k závěru, že žádost účastníka zahájení tohoto řízení neodůvodňuje, usnesením řízení zastaví.

Nové rozhodnutí má tyto důsledky: pokud bude prominuto zameškání úkonu a navrácení v předešlý stav, původní rozhodnutí se ruší; v ostatních případech se původní akt neruší, ale nové rozhodnutí brání jeho vykonatelnosti či jiným účinkům.

f) Exekuce

Posledním stádiem správního řízení může být **exekuce**. Zdůraznit je třeba slovo **může**, protože k exekuci lze sáhnout pouze v případě, kdy původní povinnost nebyla včas a řádně splněna, a samozřejmě také jen tam, kde právo lze pojmově nuceně vykonat, provést (není možno exekvovat akt, který přiznává jen oprávnění, akt čistě deklaratorní povahy nebo ten, jímž dochází k zániku práva).

Exekuce má povahu **přímého donucení**, není ovšem sankcí v úzkém smyslu, tedy jakýmsi trestem, jedná se o tzv. jiný důsledek porušení, nesplnění povinnosti. Provádí se formou **exekučních úkonů**, které mají povahu bezprostředních zásahů či úkonů, tedy nepředchází jim formalizované řízení.

Předpokladem k tomu, aby mohla být exekuce realizována, je, že existuje **exekuční titul**, jímž je: a) vykonatelné či předběžně vykonatelné rozhodnutí; b) vykonatelný smír schválený ve sporném řízení.

Nucený výkon může být uskutečněn v rámci správní exekuce, nebo jej může provést také soud či soudní exekutor, požádá-li o to buď správní orgán, který vydal prvostupňové rozhodnutí nebo který schválil smír, či osoba, jíž svědčí oprávnění z exekučního titulu. V takovém případě by se exekuce

prováděla podle občanského soudního řádu nebo exekučního řádu (zák. č. 120/2001 Sb.).

Navrhnout nucený výkon povinností u orgánu, který je oprávněn exekuci provést (**tzv. exekuční správní orgán**), může buď správní orgán, který vydal rozhodnutí v I. stupni nebo schválil smír, nebo osoba oprávněná z exekučního titulu (§ 105 správního řádu).

Exekuce na peněžitá plnění se provádějí podle daňového řádu (zák. č. 280/2009 Sb.). **Exekučním správním orgánem** je nejčastěji obecný správce daně, jímž je celní úřad; zákon však může stanovit, že jím může být orgán, který vydal rozhodnutí v I. instanci nebo schválil smír (např. finanční úřad nebo obecní úřad). Dále to může být obecní nebo krajský úřad, je-li současně tím orgánem, který vydal rozhodnutí v I. instanci nebo schválil smír, nebo pokud tak učinil jiný orgán obce (např. komise pro projednávání přestupků). Smyslem tohoto ustanovení je soustředit vydání rozhodnutí i jeho případné nucené provedení u téhož orgánu. Správní řád pamatuje i na případ, kdy by obecní úřad exekuci nebyl schopen provést, např. proto, že nemá dostatečné personální vybavení. Zde se může obrátit na obecného správce daně s žádostí o její realizaci. Podle § 178 daňového řádu se daňová exekuce provádí srážkami ze mzdy, příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb, příkázáním jiné peněžité pohledávky, postižením jiných majetkových práv, prodejem movitých věcí a prodejem nemovitostí.

U exekuce na nepeněžitá plnění je exekučním správním orgánem v první řadě správní orgán, který vydal rozhodnutí v I. instanci nebo schválil smír, jedná-li se o orgán výkonné moci (prakticky půjde o orgán státní správy). Dále to může být obecní nebo krajský úřad za podmínky, že sám vydal rozhodnutí či schválil smír, nebo jedná-li se o jiný orgán územního samosprávného celku (např. zvláštní orgán obce či kraje). Konečně to může být obecní úřad obce s rozšířenou působností, je-li o to požádán jiným správním orgánem, který vydal rozhodnutí nebo schválil smír a má v obvodu tohoto obecního úřadu svoje sídlo (§ 107 správního řádu).

U nepeněžitých plnění tak přichází v úvahu řada správních orgánů s tím, že by exekuci měl pokud možno provádět správní orgán, který je příslušný k vydání rozhodnutí a je tak nejlépe s věcí obeznámen.

Nepeněžitá plnění lze samozřejmě v první řadě vymáhat vůči tomu, komu byla povinnost uložena. Vůči jinému lze vydat exekuční výzvu či nařídit exekuci a pokračovat v ní, jestliže je prokázáno, že na něj povinnost přešla (např. ze zákona nebo rozhodnutí) nebo byla převedena (např. veřejnoprávní smlouvou). V případě, že povinný po nařízení exekuce zemřel nebo zanikl, lze provádět exekuci proti dědici nebo právním nástupcům.

Nařídit a provádět exekuci nelze neomezeně, již jen z hlediska právní jistoty povinného. Proto platí, že nařídit ji lze nejpozději do pěti let a provádět do deseti let poté, co měla být povinnost splněna dobrovolně. Pokud by tato lhůta uběhla v době, kdy je exekuce prováděna, musela by být zastavena (§ 108 odst. 4 správního řádu).

Exekuce je krajním prostředkem a správní řád preferuje dobrovolné splnění povinností. K tomu účelu slouží **exekuční výzva**. Tou může být povinný vyzván, aby dobrovolně splnil povinnost, a určena je mu náhradní lhůta. Exekuční výzva může být vydána za podmínky, že nehrozí vážné nebezpečí, že bude zmařen účel exekuce. Zda taková situace existuje, je plně na zvážení exekučního správního orgánu.

Vlastní exekuce je nařizována vydáním **exekučního příkazu** exekučním správním orgánem z moci úřední, jestliže orgán, který jej vydává, je současně tím, kdo vydal rozhodnutí v I. stupni nebo schválil smír. Dále se tak může stát na žádost, a to buď osoby, která je oprávněná z exekučního titulu, nebo na žádost jiného správního orgánu (např. veřejné strážě) (§ 110 správního řádu).

Zahájení exekuce může být **odloženo**, nebo již probíhající exekuce **přerušena**. Dojít k tomu může zejména na základě požádání povinného, ale také bez něj, pokud se šetří, zda tu jsou důvody pro zastavení exekuce. Jakmile odpadnou důvody pro odložení nebo přerušování exekuce, pokračuje se v ní, samozřejmě za situace, kdy nejsou dány důvody pro její zastavení (§ 113 správního řádu).

K zastavení exekuce může dojít pouze ze zákonem stanovených důvodů, mezi které patří např. to, že zanikla po nařízení exekuce povinnost nebo právo provádět exekuci nebo se v průběhu exekuce ukáže, že její další provádění by bylo spojeno s neúměrnými obtížemi.

V souvislosti s řádnými opravnými prostředky byl zmíněn institut námitek. Námitku lze podat proti usnesení či jinému úkonu, vůči němuž se nelze odvolat. Legitimován k nim je povinný či jiná osoba, které z úkonu plynou povinnosti. Námitky mají odkladný účinek jen v případech stanovených zákonem, k nimž patří, že bylo vydáno usnesení, jímž byla odložena, přerušena nebo zastavena exekuce, nebo jestliže byly námitky podány proti příkazu, jímž byla nařízena exekuce vyklizením.

Způsoby, jimiž lze provést exekuci na nepeněžitá plnění, jsou taxativně uvedeny ve správním řádu,

a jiné proto použít nelze. V případě zastupitelných plnění je to náhradní výkon, u ostatních přímé vynucení (zejména vyklizením, odebráním movité věci a předvedením) a ukládání donucovacích pokut.

Exekuce provedením **náhradního výkonu** se používá tam, kde má povinná osoba provést nějakou práci či provést výkon. Podstata spočívá v tom, že na základě exekučního příkazu je pověřen jiný subjekt, aby práci či výkon provedl (např. odstranil stavbu) (§ 119 správního řádu).

Exekuci **přímým vynucením** lze provést **zejména** vyklizením nemovitosti, stavby, bytu, místnosti nebo jiných prostor, odebráním movité věci a předvedením (§ 120 správního řádu). Vzhledem k tomu, že správní řád tu používá výraz zejména, přicházejí v úvahu i jiné možnosti, které nejsou v tomto výčtu výslovně uvedeny. Je třeba zdůraznit, že v případě vyklizení není důvodem porušení občanskoprávního závazku (např. neplacení nájemného), zde by se totiž postupovalo podle soudního řádu správního, ale okolnosti upravené předpisy správního práva (např. hrozba zřícení stavby). Rovněž pokud jde o odebrání věci, jedná se o případy regulované předpisy správního práva (např. odebrání zbraně nebo střeliva podle zákona o zbraních, zák. č. 119/2002 Sb.). Předvedení se realizuje tam, kde tak stanoví zvláštní zákon (např. o ochraně veřejného zdraví) a postupuje se podle ustanovení správního řádu o předvedení, jakožto institutu k zajištění průběhu řízení.

Ukládání donucovacích pokut je prostředkem nepřímého donucení a přichází v úvahu v případě, že není možné či účelné provádět exekuci náhradním výkonem nebo přímým donucením (§ 129 správního řádu). Výše donucovacích pokut je určena výší nákladů na náhradní výkon, a není-li ji možno určit, je horní hranice těchto pokut 100. 000 Kč; pokuty mají být ukládány postupně.

V úvodní části bylo zmíněno, že správní řád neřeší pouze vydávání rozhodnutí ve správním řízení, ale zahrnuje regulaci řady dalších postupů: vydávání vyjádření, osvědčení a sdělení, uzavírání veřejnoprávních smluv a vydávání opatření obecné povahy. S nimi se seznámíme v závěrečné části.

Než k ní přistoupíte, zodpovězte následující otázky. Rovněž zde platí, že bude-li vaše úspěšnost menší než 6 bodů, prostudujte tuto kapitolu znovu.

1) Presumpce správnosti znamená, že:

- a) každé rozhodnutí lze napadnout řádnými opravnými prostředky
- b) na rozhodnutí se hledí jako na správné do doby, než je změněno či zrušeno
- c) pravomocné rozhodnutí již nelze změnit

2) Platí, že rozhodnutí:

- a) musí být vždy konkrétní, co do vymezení osob, tak věcí, jichž se týká
- b) může být obecné, pokud jde o účastníky řízení
- c) může obecně stanovit práva či povinnosti

3) Platí, že rozhodnutí:

- a) musí vždy obsahovat výrok, odůvodnění a poučení o opravných prostředcích
- b) nemusí obsahovat poučení o opravných prostředcích, pokud se účastník vzdal práva na odvolání
- c) nemusí obsahovat odůvodnění, je-li žádosti orgánem I. instance vyhověno

4) Rozhodnutí nabývá právní moci:

a) uplynutím lhůty pro odvolání nebo zamítnutím odvolání nebo vydáním, není-li odvolání přípustné

- b) vždy jen uplynutím lhůty pro odvolání
- c) uplynutím lhůty pro podání všech opravných prostředků

5) Platí, že:

- a) usnesení nelze napadnout opravnými prostředky
- b) opravné prostředky podané proti usnesení nemají suspenzivní účinek
- c) postačí, aby usnesení bylo vyznačeno ve spise

6) Platí, že:

- a) odvolání je jediný řádný opravný prostředek
- b) odvolání je jedním z opravných prostředků
- c) odvolání je jedním z řádných opravných prostředků

- 7) Odvoláním lze napadnout:
- každou část rozhodnutí
  - vždy výrok rozhodnutí
  - i pouze odůvodnění
- 8) Platí, že:
- podání odvolání má vždy suspenzivní a devolutivní účinek
  - odvolání je třeba podat do dvou týdnů po oznámení rozhodnutí
  - odvolací orgán může změnit výrok rozhodnutí
- 9) Mezi důvody, působící nicotnost rozhodnutí, nepatří:
- to, že rozhodnutí ukládá povinnost právně nemožnou
  - chybějící poučení o opravných prostředcích
  - to, že rozhodl orgán, který není věcně příslušný
- 10) Exekuci na nepeněžitá plnění lze provést:
- každým prostředkem, který správní orgán považuje za vhodný
  - podle daňového řádu
  - pouze náhradním výkonem, přímým vynucením a ukládáním donucovacích pokut
- 11) Autoremedura znamená, že:
- řízení je přeneseno na jiný věcně příslušný orgán
  - orgán, který napadené rozhodnutí vydal, v plné rozsahu vyhoví odvolání
  - nadřízený správní orgán převezme věc a sám rozhodne
- 12) Přezkumné řízení:
- lze zahájit pouze z moci úřední
  - lze zahájit na žádost dotčeného účastníka nebo nadřízeného správního orgánu
  - slouží především k nápravě skutkových vad

Kapitola 4 – Správní řízení-ostatní postupy

Odpovědi: 1b, 2a, 3c, 4a, 5b, 6c, 7b, 8c, 9a, 10c, 11b, 12a

Ostatní postupy podle správního řádu

Připomeňme si, na úvod této poslední části, čím byla uzavřena část předchozí: správní řád má širokou působnost a vztahuje se na postupy, jimiž se rozumí nejen správní řízení, které ústí ve vydání správního rozhodnutí, ale i další činnosti veřejné správy.

a) Vydávání vyjádření, osvědčení, sdělení a provádění ověření

Takovým postupem je právě **vydávání vyjádření, osvědčení a sdělení a provádění ověření** upravené v části čtvrté správního řádu. Působnost ustanovení zde obsažených je ovšem ještě širší, protože **se vztahuje i na další úkony, které nejsou upraveny na jiných místech správního řádu** (např. provádění registrací, poskytování informací apod.). Smyslem této úpravy je zajistit určitý minimální standard při všech postupech správních orgánů a tím i jistotu pro adresáty a předvídatelnost práva.

Podle části čtvrté se tedy bude postupovat např. při vydávání osvědčení o státním občanství, dále vidimaci, tj. ověřování shody popisu nebo kopie s listinou, a legalizaci, tedy ověřování pravosti podpisu podle zákona o ověřování (zák. č. 21/2006 Sb.), vyřizování žádostí Policií České republiky o tom, jaké údaje o žadateli vede, vyjádření obce s rozšířenou působností k povolení vykonávat určité činnosti podle zákona o odpadech (zák. č. 185/2001 Sb.), registrace občanského sdružení podle zákona o sdružování občanů, zák. č. 83/1990 Sb. či registrace honebního společenství podle zákona o myslivosti, zák. č. 449/2001 Sb.

Obecně je možno říci, že v této části je **regulován postup** při takových úkonech orgánů veřejné správy, **kteří nemají konstitutivní ani deklaratorní povahu** a přímo tak nezasahují do jejich práv a povinností. Na druhé straně mohou mít nemalý význam jak pro uplatnění práv adresátů, tak i správních orgánů, které je mohou použít jako podklad při vydávání rozhodnutí.

Při realizaci těchto úkonů postupují správní orgány procesně podle ustanovení první části správního řádu a dále ustanovení části druhé a třetí týkajících se určení místní příslušnosti, doručování, podání, počítání času, řízení před kolegiálním orgánem, podávání vysvětlení a dalších. Přiměřeně

lze mimo to použít i další ustanovení správního řádu, je-li to potřebné.

V případě, že to nevyklučuje povaha vyjádření, osvědčení či sdělení, zejména pokud není třeba zkoumat skutkový stav nebo čerpat z určité evidence, může je vydat, resp. učinit každý věcně příslušný správní orgán. Shledá-li správní orgán, že požadovaný úkon nelze provést, musí o tom písemně vyrozumět žadatele a sdělit důvody. Postup zde tedy nekončí vydáním rozhodnutí.

Rovněž **přezkoumání a náprava** případných vad je zde **méně formální** než u rozhodnutí. Pokud tyto akty vykazují opravitelné vady, správní orgán je usnesením, které se pouze poznamenává ve spise, opraví. Pokud tento postup není možný, protože akty jsou v rozporu s právními předpisy, příslušný správní orgán je zruší. Specifickou možností je tzv. konverze. Pokud totiž vyjádření, osvědčení nebo sdělení, ba i nicotná rozhodnutí vykazují náležitosti jiného úkonu, má se za to, že je tímto úkonem, jehož znaky splňuje.

b) *Veřejnoprávní smlouvy*

Veřejnoprávní smlouvy mají u nás poměrně dlouhou tradici, nicméně jejich obecná úprava je záležitostí relativně krátkou, konkrétně se tak stalo až v platném správním řádu. Vymežit je lze jako **souhlasné projevy vůle nejméně dvou stran, které musí být skloubeny a jejichž právní následky se týkají účastníků takto vzniklého vztahu, jímž se zakládají, mění nebo ruší práva a povinnosti.**

Řadu společných rysů vykazují veřejnoprávní smlouvy se smlouvami podle předpisů soukromoprávních s tím rozdílem, že jejich úprava je mnohem více kogentní, takže dispoziční autonomie, rys tak charakteristický pro smlouvy podle občanského či obchodního zákoníku, je zde výrazně omezena.

Uzavírat veřejnoprávní smlouvy je možno pouze v případech, že to povoluje zákon, a někde je třeba ještě souhlas nadřízeného orgánu, případně i jiných subjektů.

Jednou ze stran veřejnoprávních smluv bývá vesměs subjekt veřejné správy, výjimku zde představuje veřejnoprávní smlouva uzavřená mezi těmi, kdo by byli účastníky s plnými procesními právy ohledně převodu jejich práv a povinností.

Úprava obsažená ve správním řádu je obecná a mimo ni se vyskytuje ve zvláštních zákonech režim speciální, pro které platí obecná úprava tam, kde obecná ustanovení nemají. Důležitý je přitom obsah, nikoli označení úkonu (mohou se proto vyskytovat označení veřejnoprávní dohody, správněprávní smlouvy apod.). Pokud by však byl úkon naopak označen jako veřejnoprávní smlouva, ale obsahem jí nebyl, nemůže se o tuto smlouvu jednat. Není též důležité to, že stranami smlouvy jsou orgány veřejné správy, pokud jejím obsahem budou záležitosti soukromoprávní povahy (např. převody majetku).

Podle § 159 odst. 1 správního řádu **je veřejnoprávní smlouva dvou nebo vícestranný právní úkon, který zakládá, mění či ruší práva nebo povinnosti v oblasti veřejného práva.** Tam, kde správní řád neobsahuje bližší obsahové a formální náležitosti, bude se postup řídit podle práva soukromého (občanského a obchodního zákoníku).

Správní řád požaduje, aby veřejnoprávní smlouvy nebyly v rozporu s právními předpisy, nedocházelo k jejich obcházení, byly v souladu s veřejným zájmem, je-li jejich stranou orgán veřejné správy, nesmí snižovat důvěryhodnost veřejné správy a musí mít za cíl plnění jejich úkolů.

Veřejnoprávní smlouvy se tradičně člení na **koordinační a subordinační**. Prvé jsou uzavírány orgány veřejné správy mezi sebou a slouží vesměs k přesunům pravomocí a působností, případně jejich modifikacím mezi orgány veřejné správy. Druhé jsou uzavírány mezi správními orgány a těmi, kdo by mohli být účastníky správního řízení s plnými procesními právy, a lze říci, že nahrazují rozhodnutí, které by jinak mohlo být vydáno. Zvláštním druhem koordinačních smluv jsou ty, které mezi sebou uzavírají ti, kteří by mohli být účastníky řízení s plnými procesními právy.

Koordinační veřejnoprávní smlouvy mohou mezi sebou uzavírat stát, veřejnoprávní korporace (zejména obce a kraje), jiné právnické osoby zřízené zákonem (např. veřejné fondy) a fyzické a právnické osoby, které vykonávají působnost v oblasti veřejné správy (např. veřejné strážce). Mimo to mohou ty správní orgány, které jsou organizačními složkami státu (např. ministerstva a jiné ústřední správní orgány) postupovat podle ustanovení o těchto smlouvách ve vzájemných vztazích nebo i vztazích k jiným orgánům veřejné moci či jiným organizačním složkám státu. Zde se jedná o uzavírání tzv. dohod, které ovšem nejsou veřejnoprávními smlouvami ve vlastním slova smyslu (§ 160 odst. 3 správního řádu).

Je-li předmětem takové smlouvy výkon státní správy, lze je uzavírat, jsou-li splněny dvě podmínky: a) musí to umožňovat, povolovat zvláštní zákon; b) musí k tomu dát souhlas nadřízený správní orgán.

Méně svázané jsou územní samosprávné celky. Tam, kde uzavírají veřejnoprávní smlouvu týkající se plnění jejich úkolů v oblasti samostatné působnosti při výkonu veřejné moci, mohou tak činit, jestliže to povoluje zvláštní zákon; souhlas nadřízeného orgánu nepřichází pojmově v úvahu, protože ve sféře samosprávy se nadřízenost a podřízenost vůbec nevyskytuje.

Koordinační veřejnoprávní smlouvy se uplatňují především v oblasti působnosti územních samosprávných celků, konkrétně obcí. Tak dochází k uzavírání smluv ohledně převodu přenesené působnosti, zajištění výkonu úkolů obecní policie nebo vytvoření společného školského obvodu. Dále to může být dohoda ohledně vzniku a zániku obce či změnách jejich území.

Subordinační smlouvy jsou uzavírány mezi správními orgány a těmi subjekty, které by byly, pokud by proběhlo řízení, účastníky s plnými procesními právy. Třebaže z označení těchto smluv by se mohlo zdát, že jedna strana je podřízena druhé, tj. správnímu orgánu, ve skutečnosti tomu tak není a oba účastníci mají rovné postavení. Uzavřít je lze nejen na místo vydání správního aktu, ale také po zahájení správního řízení, a dojde-li k tomu, řízení bude zastaveno (§ 161 správního řádu).

Uzavírat tyto smlouvy umožňuje např. stavební zákon, zákon o zaměstnanosti a některé předpisy v oblasti ochrany životního prostředí.

Zvláštním případem jsou veřejnoprávní smlouvy, které mezi sebou mohou uzavírat ti, kdo by byli účastníky správního řízení s plnými procesními právy nebo subjekty, které již jsou takovými účastníky správního řízení (§ 162 správního řádu). Obsahem smlouvy zde je převod nebo způsob výkonu práv či povinností. Tato smlouva nemůže být uzavřena tam, kde to vylučuje povaha věci (nelze např. převést odpovědnost za správní delikty) nebo zvláštní zákon. K uzavření smlouvy je třeba souhlasu správního orgánu, který by byl věcně a místně příslušný k provedení správního řízení.

Možnost uzavírání těchto smluv není v současnosti příliš široká, v úvahu přichází např. převedení registrace léčiv, podle zákona o léčivech (zák. č. 378/2007 Sb.) nebo oprávnění povolení při nakládání s vodami, podle vodního zákona (zák. č. 254/2001 Sb.).

Režim uzavírání veřejnoprávních smluv je v řadě ohledů podobný, jako je tomu v občanském zákoníku, s tím však, že je mnohem více kogentní.

Návrh veřejnoprávní smlouvy musí být učiněn pouze v písemné podobě, je třeba, aby byl dostatečně určitý, pokud se týče obsahu i identifikace navrhovatele, a musí z něho plynout, že se navrhovatel cítí být návrhem zavázán, pokud jej druhá strana akceptuje.

Kromě toho může být osloven blíže přesně neidentifikovatelný okruh zájemců, aby předložili návrhy nebo aby jej přijali. Činí se tak vyvěšením na úřední desce a na internetu a nejméně ve dvou celostátně dostupných sdělovacích prostředcích (např. celostátních denících nebo rozhlasových stanicích).

K zániku návrhu dochází přímo ze zákona v následujících případech: uplynutím lhůty určené pro přijetí návrhu, a nebyla-li tato lhůta určena, pak lhůty přiměřené nebo okamžikem, kdy navrhovatelí dojde projev adresáta, že návrh odmítá.

Veřejnoprávní smlouva musí být uzavřena **v písemné formě a projev vůle na stejné listině**. Tuto podmínku splňuje i svazek listin pevně a neoddělitelně spojených v jeden celek. K uzavření smlouvy dochází, jsou-li strany přítomné, okamžikem, kdy poslední smlouvu podepíše, jestliže přítomné nejsou, pak ve chvíli, kdy návrh opatřený podpisem dojde zpět navrhovatelí, a pokud je nutný souhlas správního orgánu, pak dnem, kdy tento souhlas nabude právní moci (§ 164 správního řádu).

V podstatě shodný režim platí také pro změny těchto smluv: musí tedy být dán souhlas všech stran, a je-li to třeba i souhlas správního orgánu a třetích osob.

Přezkoumávání veřejnoprávních smluv se děje výlučně z moci úřední a sleduje se jejich soulad nejen se zákony, ale i jinými právními předpisy. Případné vady smlouvy, a to i formální, mohou být důvodem k jejich zrušení pro nezákonnost (např. pokud by nebyla uzavřena v písemné formě). Zjistí-li se, že veřejnoprávní smlouva je v rozporu se zákony či podzákonnými předpisy, může být pouze zrušena, v rámci přezkumu nepřichází tedy v úvahu její změna (§ 165 odst. 2 správního řádu). Příslušný přezkumu je u smluv koordinačních a subordinačních správní orgán, který je zmocněn řešit spory ze smluv, a u smluv uzavíraných mezi těmi, kdo by byli účastníky řízení, je to správní orgán nadřízený tomu, kdo dal k uzavření takové smlouvy souhlas.

Veřejnoprávní smlouva může **zaniknout** výpovědí. Podmínkou je, že tak bylo ujednáno a současně, že byla stanovena výpovědní lhůta; stát se tak musí písemně. Souhlas nadřízeného orgánu však není k vypovězení lhůty třeba.

Další možností zániku veřejnoprávní smlouvy je její zrušení k návrhu některé ze smluvních stran. Učinit tak lze předně, pokud si to strany dohodly. Dalšími důvody zániku veřejnoprávní smlouvy je

to, že se podstatně změnila poměry rozhodné pro uzavření stanovení obsahu smlouvy, a vzhledem k tomu nelze plnění druhé smluvní strany požadovat (např. zanikl předmět, ohledně něhož byla smlouva uzavřena), smlouva se následně dostala do rozporu s právními předpisy nebo veřejným zájmem, nebo vyšly najevo skutečnosti, které existovaly již v době uzavření smlouvy a nebyly smluvní straně bez jejího zavinění známy (§ 167 odst. 1). Je-li třeba k uzavření smlouvy souhlas správního orgánu, musí být dán rovněž k jejímu zrušení. Zákon tedy upřednostňuje dohodu stran s rozvázáním smlouvy, a teprve pokud k dohodě nedojde, může se strana obrátit na správní orgán, který je povolán řešit spory s návrhem, aby ji zrušil.

Mimo to zaniká veřejnoprávní smlouva dohodou stran, uplynutím doby, na kterou byla sjednána a také zrušením v rámci přezkumného řízení.

Jestliže vznikne z veřejnoprávní smlouvy spor, mohou se strany obrátit na příslušný správní orgán, aby o něm rozhodl. Tímto orgánem je: 1) Ministerstvo vnitra u koordinačních smluv, jejichž alespoň jednou stranou je kraj nebo jejichž oběma stranami jsou obce s rozšířenou působností. Mimo to může ministerstvo převzít (atrahovat) i řešení sporů, kde jsou stranami jiné obce než s rozšířenou působností; 2) krajský úřad u smluv, jejichž stranami jsou jiné obce než s rozšířenou působností; 3) spory z dalších veřejnoprávních smluv řeší správní orgán společně nadřízený smluvním stranám (např. spory mezi celními úřady by řešilo celní ředitelství), jestliže by takový neměly, jsou příslušné ústřední správní úřady nadřízené těm správním orgánům, které jsou nadřízené smluvním stranám, jež mají takový spor řešit v dohodě (např. spor mezi finančním ředitelstvím a katastrálním úřadem by řešilo Ministerstvo financí a Český úřad zeměměřický a katastrální); 4) u smluv subordinačních je k řešení sporů příslušný správní orgán nadřízený tomu, který je stranou veřejnoprávní smlouvy (např. spory v oblasti ochrany životního prostředí je povoláno Ministerstvo životního prostředí); 5) u smluv, jejichž stranami jsou ti, kdo by byli účastníky řízení, je příslušný správní orgán, který uděluje souhlas s uzavřením smlouvy; 6) spory z dohod mezi organizačními složkami státu či jinými orgány veřejné moci řeší správní orgán nejbližše společně nadřízený smluvním stranám, jestliže takový není, pak ústřední správní úřady těmto orgánům nadřízené (§ 169 odst. 1 správního řádu).

Rozhodnutí sporů nelze napadnout řádnými opravnými prostředky, v úvahu však přicházejí dozorčí prostředky, resp. mimořádné opravné prostředky a také žaloba podle soudního řádu správního.

c) *Opatření obecné povahy*

Správní akty se obecně člení na normativní právní akty (právní předpisy) a individuální akty, jimiž je řešen případ konkrétně určených subjektů. Mezi nimi stojí **opatření obecné povahy, které má smíšenou povahu, je tedy abstraktně konkrétní** (§ 171 správního řádu). Jinak řečeno vždy je jedna jeho část dána určitě a druhá obecně, což může být jak na straně adresátů, tak i věcí, jichž se týká. Opatření obecné povahy není podzákoným právním předpisem, slouží pouze ke konkretizaci existujících povinností a nemůže ukládat povinnosti nové, které neobsahuje zákon.

Možnost vydávání opatření obecné povahy je obsaženo např. ve stavebním zákoně nebo v zákoně o elektronických komunikacích. Podle judikatury se ovšem uplatňuje tzv. materiální pojetí, které lze ve stručnosti shrnout tak, že není důležité, jak je akt nazván a zda k němu má příslušný orgán zákonné zmocnění, rozhodující je obsah takového aktu.

Pro přijímání opatření obecné povahy platí **následující procedura**: příslušný správní orgán projedná jeho návrh se všemi tzv. dotčenými orgány, tj. těmi, o nichž tak stanoví zvláštní zákon, a těmi, které jsou příslušné k vydání závazného stanoviska nebo vyjádření, které je podkladem pro rozhodnutí správního orgánu. Následně jej doručí veřejnou vyhláškou, kterou vyvěsí na svojí úřední desce (nejméně tak musí být po dobu patnácti dní) a deskách obecních úřadů obcí, jichž se má opatření obecné povahy dotknout. Současně vyzve všechny dotčené subjekty, aby k tomuto návrhu podaly připomínky nebo vznesly námítky.

Řízení o návrhu opatření obecné povahy je **zásadně písemné**, ledaže by zákon stanovil nebo správní orgán určil, že se koná veřejné projednání. K návrhu opatření obecné povahy může každý, jehož práva, povinnosti či zájmy mohou být tímto opatřením přímo dotčeny, podat písemné či ústní **připomínky**. Okruh těchto subjektů je tedy poměrně značně široký, zejména tím, že oprávněny jsou i ty, jejichž zájmy mohou být dotčeny, na druhé straně tak mohou učinit jen ty, které by mohly být dotčeny přímo, nikoli pouze vzdáleně či zprostředkovaně (§ 172 správního řádu).

Širší práva mají **vlastníci nemovitostí**, jejichž práva, povinnosti nebo zájmy mohou být přímo dotčeny, kteří jsou oprávněni proti návrhu opatření obecné povahy podat písemné odůvodněné **námítky**. Stejně oprávněni mají také jiné osoby, jejichž oprávněné zájmy mohou být přímo dotčeny, pokud tak určí správní orgán. Námítky je třeba podat do 30 dnů ode dne zveřejnění návrhu, a to u orgánu, který opatření obecné povahy vydává, a ten o nich též rozhoduje. Je-li podáno více námitek,

musí být každá posouzena samostatně, nicméně ve vzájemných souvislostech. Má-li vyřízení námitek možnost ovlivnit zájmy některé osoby jiným způsobem než návrhem opatření obecné povahy, a to v neprospěch této osoby, musí správní orgán zjistit její stanovisko. Zda takový důsledek může nastat a opatření by mohlo někoho poškodit, je na zvážení správního orgánu. O námitkách vydá správní orgán rozhodnutí, které bude uvedeno jako součást odůvodnění opatření obecné povahy. Proti rozhodnutí o námitkách nelze podat řádný opravný prostředek, je však možno jej přezkoumat dozorčími prostředky nebo na základě obnovy řízení a také v rámci správního soudnictví. Bude-li rozhodnutí o námitkách změněno či zrušeno, může to být i důvodem pro změnu opatření obecné povahy.

Opatření obecné povahy se **oznamuje** veřejnou vyhláškou na úřední desce správního orgánu, který jej vydal. Účinnosti nabývá patnáctým dnem po vyvěšení veřejné vyhlášky; hrozí-li však vážná újma veřejnému zájmu (např. je ohroženo veřejné zdraví, bezpečnost či pořádek), nabývá účinnost již vyvěšením.

Opatření obecné povahy nelze přezkoumat na základě řádných ani mimořádných opravných prostředků, ale ani prostředků dozorčích. Je však **přezkoumatelné v rámci správního soudnictví** (§ 101a a následující soudního řádu správního, zák. č. 150/2002 Sb.).

Opatření obecné povahy slouží k určení povinnosti stanovených zákonem, ale není exekucním titulem a jako takové také **není přímo vymahatelné**. Exekvovat lze pouze ty povinnosti, které byly stanoveny rozhodnutím deklaratorní povahy, jímž byla existence této povinnosti prohlášena, a osoba, jíž byla povinnost uložena, byla konkrétně, jmenovitě uvedena.

Pro řízení o opatření obecné povahy se v plném rozsahu uplatní ustanovení části první správního řádu, zejména pak základní zásady, a přiměřeně části druhé (např. o vedení řízení, určení příslušnosti, počítání lhůt atd.).

Přezkoumat opatření obecné povahy lze pouze v rámci přezkumného řízení, tedy jeho soulad s právními předpisy, které lze zahájit ve speciální tříleté lhůtě od účinnosti opatření. Mimo to může podat návrh na zrušení opatření obecné povahy nebo jeho částí ten, kdo tvrdí, že byl na svých právech opatření obecné povahy, vydaným správním orgánem, zkrácen, a to podle soudního řádu správního.

d) *Stížnost*

Mezi prostředky, které mají zajistit **náležitý chod veřejné správy**, resp. jejich orgánů, jakožto služby společnosti, náleží **stížnost** (§ 75 správního řádu). Není to klasický opravný prostředek, jeho funkcí je zajistit nápravu nevhodného chování úředních osob nebo náležitý postup správního orgánu, za podmínky, že správní řád neposkytuje jiný prostředek ochrany, který má přednost (např. vůči protahování řízení lze použít opatření proti nečinnosti, je-li úřední osoba zainteresovaná na řízení, lze ji vyloučit pro podjatost a stížnost zde není na místě).

Podání stížnosti nemůže být stěžovateli na újmu, nesmí např. vést ke zpoždění řízení nebo nepříznivému vyřízení žádosti. Na druhé straně však se tím stěžovatel nezbavuje případné odpovědnosti za správní delikt nebo trestný čin (např. za přestupek nebo trestný čin pomluvy).

Co do formy, je možno stížnost podat **jak písemně, tak ústně**. Podává se u toho orgánu, který vede řízení a jeho povinností je stížnost prošetřit a případně vyslechnout všechny zainteresované osoby. Stížnost má být vyřízena do 60 dnů ode dne, kdy byla doručena správnímu orgánu a během této lhůty musí být stěžovatel o vyřízení stížnosti vyrozuměn. Jedná se o tzv. pořádkovou lhůtu, takže její nedodržení, resp. překročení nemá žádné přímé právní důsledky.

Shledá-li správní orgán stížnost **důvodnou**, musí učinit okamžitě **opatření k nápravě** (může se jednat o pracovníprávní postih, jakým je snížení osobního ohodnocení, organizační opatření, v podobě odnětí vyřízení záležitosti úřední osobě a pověření jejího vyřízení jinou úřední osobou, ale též zrušení pracovního či služebního poměru). O tom, jaké opatření k nápravě bylo přijato, bude stěžovatel vyrozuměn pouze v případě, že o to požádal. Jestliže stěžovatel dojde k závěru, že jeho stížnost nebyla řádně vyřízena, může požádat nadřízený orgán, aby postup přešetřil.

Odpovězte na závěr na následující otázky:

1) Část čtvrtá správního řádu se vztahuje:

- a) pouze na vydávání osvědčení a sdělení
- b) jen na vyjádření, osvědčení a sdělení a provádění ověření
- c) vyjádření, osvědčení a sdělení a provádění ověření i jiné úkony, které správní řád jinde neupravuje

2) Úkony podle části čtvrté:

- a) nijak se přímo netýkají první sféry dotčené osoby

- b) mají konstitutivní povahu
  - c) mají deklaratorní povahu
- 3) Vadné vyjádření, osvědčení a sdělení a provádění ověření:
- a) nelze napravit
  - b) lze opravit nebo zrušit
  - c) je možno napadnout stížností
- 4) K uzavření veřejnoprávní smlouvy:
- a) je vždy třeba, aby to povoloval zákon
  - b) je vždy třeba, aby to povoloval zákon a dal k tomu souhlas nadřízený orgán
  - c) je vždy třeba, aby to povoloval zákon, dal k tomu souhlas nadřízený orgán a někdy ještě osoby, které by mohly být účastníky řízení
- 5) Veřejnoprávní smlouvy se člení:
- a) na koordinační a subordinační a správněprávní dohody
  - b) na koordinační a subordinační a dohody mezi organizačními složkami státu
  - c) na koordinační a subordinační a smlouvy, které mezi sebou uzavírají ti, kteří by mohli být účastníky řízení s plnými procesními právy
- 6) K uzavření veřejnoprávní smlouvy týkající se plnění úkolů v oblasti samostatné působnosti při výkonu veřejné moci:
- a) je zapotřebí zákonného podkladu a souhlasu nadřízeného orgánu
  - b) je zapotřebí zákonného podkladu
  - c) je zapotřebí zákonného podkladu a přivolení krajského soudu
- 7) Platí, že koordinační veřejnoprávní smlouvy:
- a) nahrazují vydání rozhodnutí
  - b) slouží k přenosu pravomocí nebo modifikaci pravomocí mezi subjekty veřejné správy
  - c) mohou sloužit k majetkovým převodům mezi orgány veřejné správy
- 8) Platí, že:
- a) všechny veřejnoprávní smlouvy mohou být uzavírány jen písemně
  - b) pouze koordinační smlouvy musí být uzavírány písemně
  - c) u subordinačních smluv záleží na dohodě stran, v jaké formě smlouvu uzavřou
- 9) Při přezkoumávání veřejnoprávních smluv:
- a) je sledován jejich soulad se zákony a jinými právními předpisy a vhodnost
  - b) je sledován jejich soulad se zákony a jinými právními předpisy
  - c) je sledován soulad se zákony a jinými právními předpisy, a je-li zjištěn rozpor, příslušný orgán ji může změnit
- 10) Platí, že opatření obecné povahy:
- a) nesmí být vydána orgánem veřejné samosprávy
  - b) je svojí povahou normativním aktem
  - c) není podzákonným právním předpisem
- 11) Opatření obecné povahy:
- a) lze napadnout mimořádnými nebo dozorčími opravnými prostředky
  - b) může každý majitel nemovitosti, která může být vydáním opatření obecné povahy přímo dotčena, napadnout odvoláním nebo rozkladem
  - c) lze přezkoumat pouze v přezkumném řízení
- 12) Platí, že:
- a) podání stížnosti má vůči rozhodnutí odkladný účinek
  - b) stížnost slouží k nápravě vad řízení tam, kde správní řád neposkytuje jiný prostředek ochrany
  - c) stížnost je podávána u správního orgánu nadřízeného tomu, vůči němuž stížnost směřuje

Rovněž výsledek tohoto testu naleznete v opět na začátku dalšího souboru. Také zde platí, že pokud jste nezískali alespoň 6 bodů, prostudujte si tuto kapitolu znovu.

Kapitola 5 – Zdroje

Odpovědi: 1c, 2a, 3b, 4a, 5c, 6b, 7b, 8a, 9b, 10c, 11c, 12b

Doporučená literatura:

Jemelka L., Pondělíčková K., Bohadlo D.: Správní řád. Komentář, C. H. Beck, Praha 2009

Kadečka S. a kolektiv: Správní řád. Meritum, ASPI, Praha 2007

Hendrych D. a kolektiv: Správní právo. Obecná část, C. H. Beck, Praha 2009

Hrabák J., Nahodil T.: Správní řád s výkladovými poznámkami a vybranou judikaturou, Wolters Kluwer, Praha 2009

Mates P., Novotný V., Starý M.: Základy správního práva procesního, EUPRESS, Praha 2009

Nový správní řád. Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ASPI, Praha 2005

Skulová S., Průcha P., Havlan P., Kadečka S.: Správní právo procesní, Eurolex Bohemia, Praha 2005

Vedral J.: Správní řád. Komentář, BOVA, Polygon, Praha 2006

Souhrn

Shrnutí

Evropský sociální fond
Praha & EU: Investujeme do vaší budoucnosti

Znalosti správního procesu a průběhu správního řízení jsou využitelné i v jiných kurzech a i v praxi.

Název projektu: Kvalitní vzdělání je efektivní investice do lidského kapitálu – cesta k uplatnění absolventů VŠE na trhu práce; CZ.2.17/3.1.00/32102

Závěr

Evropský sociální fond
Praha & EU: Investujeme do vaší budoucnosti

Autoři děkují za studium opory. Přejeme hodně úspěchů při samotném studiu. Vítejte jakékoliv připomínky, komentáře a náměty na zlepšení.

Název projektu: Kvalitní vzdělání je efektivní investice do lidského kapitálu – cesta k uplatnění absolventů VŠE na trhu práce; CZ.2.17/3.1.00/32102

Test

Instrukce k testu:

U každé otázky je možná pouze jedna správná odpověď. Odpověď, o níž se domníváte, že je správná, označte. Za každou správnou odpověď je jeden bod.

Způsob vyhodnocení: Při vyhodnocení budou započteny jen správné odpovědi.

Blok otázek 1

U každé otázky označte jednu odpověď, o níž se domníváte, že je správná.

1. Správní řád se nepoužije: 1
Vyberte jen jednu z následujících možných odpovědí.
  - a) obsahuje-li zvláštní zákon samostatnou úpravu
  - b) má-li zvláštní zákon komplexní samostatnou úpravu
  - c) kde jeho úpravu zvláštní zákon vylučuje, bez ohledu na to, že nemá úpravu zvláštní

2. Platí, že rozhodnutí: 1
Vyberte jen jednu z následujících možných odpovědí.
  - a) nemusí obsahovat poučení o opravných prostředcích, pokud se účastník vzdal práva na odvolání
  - b) musí vždy obsahovat výrok, odůvodnění a poučení o opravných prostředcích
  - c) nemusí obsahovat odůvodnění, je-li žádosti orgánem I. instance vyhověno

3. Mezi základní zásady činnosti správních orgánů nepatří: 1
Vyberte jen jednu z následujících možných odpovědí.
  - a) zásada omezené diskrece
  - b) zásada koncentrace řízení
  - c) zásada rovnosti

4. Správní řád se použije: 1
Vyberte jen jednu z následujících možných odpovědí.
  - a) na veškeré postupy správních orgánů, pokud to správní řád nevylučuje
  - b) na bezprostřední zásahy
  - c) na veškeré postupy správních orgánů

5. Platí, že opatření obecné povahy: 1
Vyberte jen jednu z následujících možných odpovědí.
  - a) je svojí povahou normativním aktem
  - b) není podzákoným právním předpisem
  - c) nesmí být vydána orgánem veřejné samosprávy

6. Správní právo procesní představují: 1
Vyberte jen jednu z následujících možných odpovědí.
  - a) předpisy správního práva, které regulují průběh procesů před nimi při vydávání konkrétních správních aktů a dále také působnost správních orgánů a jejich organizaci

- b) předpisy správního práva, které regulují průběh procesů před orgány veřejné správy, dále působnost správních orgánů a jejich organizací. Tvoří je předpisy, které se týkají úpravy vydávání správních aktů, předpisů upravujících provádění kontroly, úpravy vydávání právních předpisů orgány veřejné správy a další
- c) předpisy správního práva i vnitřní akty řízení regulující průběh postupů před orgány veřejné správy, působnost správních orgánů a jejich organizací. Patří sem i jiné předpisy, které se týkají úpravy vydávání správních aktů, předpisů upravujících provádění kontroly, úpravy vydávání právních předpisů orgány veřejné správy a další
7. Přezkumné řízení: 1
- Vyberte jen jednu z následujících možných odpovědí.*
- a) lze zahájit pouze z moci úřední
- b) lze zahájit na žádost dotčeného účastníka nebo nadřízeného správního orgánu
- c) slouží především k nápravě skutkových vad
8. Lhůty se počítají: 1
- Vyberte jen jednu z následujících možných odpovědí.*
- a) od prvního pracovního dne, kdy nastala skutečnost, od níž se odvíjí počátek jejich běhu
- b) od prvního dne následujícího od skutečnosti, od níž se odvíjí počátek jejich běhu
- c) od okamžiku, kdy nastala skutečnost, od níž se odvíjí počátek jejich běhu
9. Do spisu může bez dalšího nahlížet: 1
- Vyberte jen jednu z následujících možných odpovědí.*
- a) každý, kdo prokáže náležitý důvod
- b) účastník řízení a jeho zástupce
- c) účastník řízení, za podmínky, že prokáže právní zájem
10. Zásada proporcionality platí: 1
- Vyberte jen jednu z následujících možných odpovědí.*
- a) pro všechny postupy správních orgánů, kromě bezprostředních zásahů
- b) pro veškeré postupy správních orgánů
- c) pouze pro exekuci
11. Zásada materiální pravdy znamená, že: 1
- Vyberte jen jednu z následujících možných odpovědí.*
- a) správní orgán vychází ze skutkového stavu, o němž nejsou důvodné pochybnosti
- b) poklady pro rozhodnutí zjišťuje především správní orgán
- c) správní orgán musí zjistit všechny okolnosti případu
12. Řízení na žádost je zahájeno dnem: 1
- Vyberte jen jednu z následujících možných odpovědí.*
- a) kdy žádost byla doručena věcně a místně příslušnému správnímu orgánu
- b) kdy žádost byla doručena některému věcně příslušnému správnímu orgánu
- c) kdy žádost byla doručena některému věcně příslušnému správnímu orgánu nebo nadřízenému správnímu orgánu